

Mas tednik

kulturno - politično glasilo

Koroški

svetovnih in domačih dogodkov

ZA BIRMO
Najbolje kupite ure, nakit in drugo pri urarskem mojstru
Gottfried Anrather
KLAGENFURT, Paulitschgasse 9
Popravila takoj in solidno. Kupite ali zamenjate tudi lahko zlato in srebro (tudi stro zlato).

9. leto - številka 21

V Celovcu, dne 23. maja 1957

Cena 1.50 šilinga

Sodelovanje - vir blagostanja

Le prepogosto še vrednotimo odnose med delavstvom in podjetniki s starimi merili. V zadnjih tridesetih letih je družbeni razvoj naredil veliko pot naprej. Časi, ko sta si delavec in podjetnik stala nasproti kot sovražnika, so v naprednejših evropskih državah že minili. Minili so tudi časi brezobzirnega izkoriščanja delavcev po podjetnikih. Vzorna socialna zakonodaja in močne delavske organizacije so ustvarile ravnotežje v proizvodnem procesu. Proti organiziranemu podjetniškemu sloju stoji organizirani delavski stan. Le ravnotežje in sodelovanje med obema ustvarja podlago za socialni mir. Ta mir pa koristi celoti kot taki. Po eni strani omogoča podjetnikom dolgoročne načrte za proizvodnjo in prodajo izdelkov ter natančno kalkulacijo stroškov, pri kateri jim ni treba vstavljati močnih „rezervnih postavk“ za morebitne izgube pri stvarkah in delavskih nemirih. Po drugi strani pa nudi delavstvu garancijo trajnega zaslužka, možnost nakupovanja predmetov na obročno odplačevanje in gradnjo lastnih hiš s pomočjo dolgoročnih posojil. Zato si tudi med delavstvom utira pot spoznanje, da je vir splošnega blagostanja v sodelovanju, ki proizvaja dobrine in to v večjih količinah ter po nižjih cenah.

Vprav moč delavskih organizacij je uveljavila položaj delavstva kot enakovrednega partnerja v proizvodnem procesu, v obratu, v podjetju. Iz tega spoznanja so nastali obratni sveti, ki so posvetovalni organi vodstva podjetja pri urejanju delovnih odnosov. V nekaterih podjetjih in industrijah pa so šli celo naprej. V nemški premogovni in železarski industriji so z zakonom odredili, da pripada tretjina glasov v nadzornem svetu posameznih družb delavskim zastopnikom. Pa tudi v upravo podjetja so postavili posebne „delavske direktorje“, ki kot predstavniki tretjine nadzorstvenega sveta sodelujejo tudi pri dejanskem vodstvu podjetja. Velike industrijske družbe imajo namreč za vodstvo obratov po več, celo do 12 direktorjev, od katerih vsak vodi svoj oddelek, vsi skupaj pa kot svet vodstvom generalnega direktorja upravljajo celotno podjetje.

V nemški industriji so s temi „delavskimi direktorji“ napravili izvrstne izkušnje. Pokazalo se je, da so delavci, ki so bili kot direktorji pritegnjeni v vodstveni svet podjetij, celo v vprašanih, kjer so se pojavila nasprotja med interesi delavcev in podjetja, se v glavnem odločili v prid osnovnim interesom podjetja. Na primer: Delavci si vedno želijo povečanje plač in drugih ugodnosti. Interes podjetja pa je, da gre del dobička za nove investicije, ki služijo za modernizacijo naprav. Ta je potrebna zato, da podjetje ohrani konkurenčno sposobnost z istovrstnimi domačimi in tujimi podjetji. Le tako je na daljši rok moč ohraniti in celo povečati proizvodnjo ter zagotoviti življenjsko sposobnost podjetja. Taka vprašanja povzročajo delavskim direktorjem težke konflikte vesti, toda v večini primerov so prevladali življenjski interesi podjetja, saj so le-ti končno tudi interesi delavcev. Le zdravo in življenjsko sposobno podjetje jim more nuditi trajno zaposlitev. Za tako spoznanje je pa treba velike duhovne zrelosti in sposobnosti za odrek trenutnim koristim.

Ta razveseljivi razvoj stavlja na laž marksistično teorijo o neizbežnem razrednem boju med kapitalizmom - izžemalcem in delavcem - proletarcem. Da je to bilo nekoč res, noče nihče zanikati. Bila je pač to ena izmed številnih zmot človeštva, ki pa je sedaj že za nami. Potrjuje znova resnico, da smo ljudje po božjem in naravnem zakonu ustvarjeni za sodelovanje in sožitje. To spoznanje, ki se je v nekdanjih časih, ko so še božje resnice uravnavale življenje ljudi od jutra do večera, počitovalo v naših kmečkih družinah, kjer so gospodar, gospodinja, sinovi, hčerke in posli sedeli za eno mizo. Zajemali so iz ene skledice. Po večerni molitvi so se razgovarjali o delu za prihodnji dan. Pri tem je imel pravico do besede tako domači sin kot tudi hlapec. Takrat so se ljudje zavedali, da je sodelovanje vseh rok in glav potrebno za skupno blagodat. Da se po tolikih zmotah in bridkih izkušnjah danes znova zbuja ta zavest, je znamenje, da smo zopet našli edino pravo pot.

Slovenska gimnazija ustanovljena

APA, avstrijska poročevalska služba, prejema svoje vesti iz uradnih virov, je objavila naslednje obvestilo:

Celovec, dne 17. maja. Danes je prispel iz prosvetnega ministrstva v Celovec dekret, ki odreja ustanovitev slovenske gimnazije za prihodnjo jesen, in sicer se bo začelo s poukom v prvem, drugem in tretjem razredu.

Slovenska gimnazija bo imela svoje prostore v novem poslopju realke v Radetzkistrasse, ki je bilo lani izročeno svojemu namenu. Vodstvo manjšinske srednje šole je poverjeno prof. dr. Jožefu Tischlerju, ki je po službenih letih najstarejši slovenski srednješolski učitelj na Koroškem. Učni načrt se bo od načrtov na drugih gimnazijah le malo razlikoval. Nemščina bo prvi obvezni tuji jezik in ga bodo poučevali prav toliko ur kot slovenščino. Proforski zbor se bo sestojal iz učnih moči, ki že poučujejo na raznih koroških srednjih šolah in na učiteljskišči.

S tem je novica o dokončni in dejanski ustanovitvi naše gimnazije potrjena in gornja zaenkrat ne potrebuje posebnih pojasnil. Le glede očitvidne besedne pomete, da bo nemščina »tuj« jezik, pa smo od verodostojne strani izvedeli naslednje:

Na novi gimnaziji nemščina ne bo »tuj jezik«, temveč bo v smislu učnega načrta obenem s slovenščino učni jezik in se bo v njem poučevala polovica vseh učnih predmetov. Vobče nemščina na Koroškem in zato tudi na novi slovenski gimnaziji, ki bo avstrijska državna učna ustanova prav tako, kot so istovrstne šole z zgolj nemškim učnim jezikom, ni in ne more biti tuj jezik, ampak obenem s slovenščino deželni jezik. Prav tako je po državni pogodbi slovenščina tudi prizna-

na kot uradni jezik poleg nemščine v slovenskih in jezikovno mešanih krajih. Glavna značilnost in prednost novega učnega zavoda bo prav v tem, da se bodo na njem dijaki naučili v popolni meri obeh deželnih in uradnih jezikov.

Sprejemni izpiti

Izvedeli smo tudi, da bodo sprejemni izpiti razpisani za ponedeljek dne 8. julija. Uradna objava bo sledila in bo vsebovala vse podrobnosti. Za vsak primer pa svetujemo interesiranim, da pripravijo vse potrebne dokumente in sicer rojstni list in dokaz o državljanstvu. Treba pa bo tudi predložiti zadnje šolsko izpričevalo, ki ga bodo otroci prejeli šele dne 6. julija.

Pismo slovenskih organizacij vladi

Obe slovenski osrednji organizaciji sta naslovili na Odbor ministrov za uresničenje člena 7 državne pogodbe v roke g. zunanjega ministra dr. h. c. L. Figl-a na Dunaju naslednje pismo:

Kakor smo izvedeli, je osnutek zakona za uresničenje člena 7 državne pogodbe z dne 15. maja 1955, ki ga je izdelal ministrski odbor oziroma zvezna vlada, že bil dostavljen deželnim vladam v preučevanje.

Predsednik ministrskega komiteja za uresničenje člena 7 državne pogodbe, gospod zvezni minister za zunanje zadeve, dr. h. c. L. Figl, nam je 24. julija 1956 in 17. oktobra 1956 dal »expressis verbis« zagotovilo, da bomo tudi mi prejeli ta osnutek, da do njega zavzamemo stališče. Sklicujemo se na to zagotovilo in prosimo, da nam osnutek dostavite, še preden bo izroččen v obravnavo parlamentu, da o njem izrazimo svoje mnenje.

V tej zvezi ponovno opozarjamo na našo spomenico z dne 11. 10. 1955 in pričakujemo dve leti po podpisu državne pogodbe uresničenje vseh določb člena 7 državne pogodbe.

Celovec, dne 20. maja 1957.

Narodni svet koroških Slovencev Zveza slov. organizacij na Koroškem

Kraljice potujejo

Skoraj istočasno sta minuli teden dve vladajoči kraljici obiskali Severno Evropo. V torek so ob 11. uri zadoneli topovi trdnjaviških baterij danske prestolnice Kopenhagen, ko je v pristanišču vrgla sidro angleška bojna ladja »Britanija«, no seč na krovu kraljico Elizabeto in njenega soproga, princa Filipa. Na obrežju je visoka gosta pozdravil danski kralj Friderik.

Skoraj istočasno pa je v stockholmskem pristanišču pristala nizozemska križarka »De Zeven Provinzen« (po naše »Sedem dežel«, ki sestavljajo nizozemsko kraljestvo). Na kopno sta stopila nizozemska kraljica Julijana in njen soprog princ Bernard. Sprejel ju je domačin, švedski kralj Gustav z dvorom in vlado.

Pri obeh sprejemih se je zbrala velika množica radovednežev, ki so z glasnim vzklikanjem dajali duška svojemu navdušenju. V Stockholmu edina ženska ki je član vlade, gospa Ulla Lindstrom, minister brez portfelja, ni hotela pred kraljico izvršiti predpisanega dvornega poklona, ampak je, ko je bila predstavljena kraljici, samo rahlo nagnila glavo. Množica, ki je to opazila, je z glasnim vpitjem in žvižganjem izrazila svoje ne-

zadovoljstvo zaradi tega preziranja dvorne etikete. Se vidi, da so Švedu kljub vsej modernosti zelo sentimentalni.

Kardinalski klobuk za Višinskega

Minuli teden je papež Pij XII. slovesno izročil kardinalu Višinskemu, primasu Poljske, kardinalski klobuk, znamenje njegovega dostojanstva, ki ga ni mogel sprejeti leta 1953, ko je bil imenovan za kardinala. Takrat Višinski ni prišel v Rim, ker je obstajala nevarnost, da mu komunistična vlada prepreči povratek na Poljsko. Res je bil kmalu po tem povišanju zaprt in ga je šele nova vlada, ki je nastopila po burnih dogodkih v minulem oktobru, izpustila na svobodo.

Kardinal Višinski se bo še nekaj časa mudil v Rimu, kjer ima s pristojnimi cerkvenimi uradi razgovore o ureditvi cerkvenih prilik na Poljskem. Ti razgovori bodo zelo važni za razvoj odnosov med Cerkvijo in državo na Poljskem in tudi za usodo poljskega naroda sploh, kajti nedavne volitve na Poljskem so pokazale, da se more Poljska obdržati v svojem težkem mednarodno političnem položaju le, ako vlada v deželi verski mir.

- KRATKE VESTI -

Iztiril je mednarodni vlak Pariz-Dunaj v predmestju Huetteldorf, malo pred prihodom v podonavsko prestolnico. Nesreča je zahtevala enega mrtveca in 47 ranjenih. Smrtna žrtev je bil nek desetletni dunajski deček, ki se je s svojo materjo sprehajal v bližini železniške proge in so ga zadeli kamni, ki so jih iztirjeni vagoni z veliko silo vrgli na cesto. Ostali ranjenci so potniki vlaka. V vlaku je bila tudi skupina 51 otrok, ki so se vračali z izleta v planine. Otroci pa na srečo niso utrpeli hujših poškodb, pač pa precej strahu. Vlak je ob času nesreče imel brzino 60 km na uro. Vzroka nesreče doslej še niso ugotovili.

Vsi so mislili, da je gospa Cora Nidver revica, toda prebivalci mesta Fresno v Kaliforniji (USA), kjer je imenovana skromno živela v ubožni bajti, so se zelo začudili, ko je osamljena 85-letna starka umrla in zapustila dediščino, ki je vredna 3 milijone dolarjev. Naenkrat se je javilo osem sorodnikov, ki se prej za »revno« teto niso nič brigali. Sedaj se tepejo za njeno premoženje, ki obstoji v petrolejskih delnicah.

Dva voza cestne železnice sta trčila na Dunaju v bližini »Reichsbrücke«, pri čemer so bili ubiti trije potniki in 45 pa ranjenih.

Izpuščen je bil iz zapore Walter Funk, nekdanji Hitlerjev gospodarski minister. Bil je takoj po vojni obsojen po mednarodnem sodišču v Nürnbergu kot vojni zločinec na dosmrtno ječo. Sedaj je bil radi starosti (66 let) in bolehnosti izpuščen iz zapore v Spandau po sklepu štirih vojnih zaveznikov Vel. Britanije, Združenih držav, Sovjetske zveze in Francije. Funk je med vojno dal tiskati ponarejene rublje in angleške funte, sprejemal je v zakladnice nemške državne banke ukradene dragocenosti in celo zlate plombe žrtev smrtnih peči v koncentracijskih taboriščih, in vendar so se sedaj sicer vedno skregani nekdanji vojni zavezniški sporazumeli za njegovo osvoboditev.

Slovenski film »Dolina miru« v Celovcu

»Avstrijsko - jugoslovansko društvo« vabi na obisk filma »Dolina miru«, ki ga bodo predvajali v petek dne 24. maja 1957 ob 20. uri v veliki dvorani Trgovske zbornice v Celovcu (Bahnhofstrasse).

O vsebini tega filma smo že poročali v zadnji številki in pomeni posrečeno sodelovanje ljudi treh narodnosti. Je to najboljši film, ki so ga doslej proizvedli v Jugoslaviji in je prav minuli teden bil nagrajen na Mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu. Tam je komisija prisodila nagrado za najboljšo moško vlogo med vsemi predvajanimi filmi igralcu Johnu Kitzmillerju. On nastopa v »Dolini miru« kot ameriški letalec, ki je bil sestreljen med minulo vojno nad Slovenijo in potem z dvema otrokoma, slovenskim dečkom in avstrijsko deklico med vojnim razdejanjem išče »dolino, kjer vlada mir«.

Vstopnine ni in obisk predstave toplo priporočamo.

Novo podmornico na atomski pogon so splovili v ladjedelnici v Grotonu (USA). Je to že tretja atomska podmornica, ki so jo zgradili v Ameriki, obenem pa prva, so jo izdelali na tekočem traku, to je na industrijski način. Odslej lahko Amerika »v masah« kot pri nas peki žemlje - izdeluje te nevarne igračke, ki preplujejo pot okrog sveta pod vodo, ne da bi en sam krat morale priti na morsko površino »po sapo«.

Politični teden

Po svetu . . .

»Odprto nebo«

je poetična beseda, ki se je minuli teden pogosto pojavljala v mednarodni politiki. Minuli teden je posebni pododbor Združenih narodov v Londonu prekinil svoje seje, da delegati posameznih držav poročajo svojim vladam o stanju pogajanj. V dolgotrajnih razgovorih so se namreč pojavili obrisi dveh načrtov za delno razorožitev ter mednarodno kontrolo iz zraka, ki danes kroži pod značko „odprto nebo“.

Zamisel se je že pred dvema letoma pojavila na sestanku „štirih velikih“ v Zenevi, kjer jo je sprožil general Eisenhower. Pomeni, da bi letala ene države smela letati nad teritorijem drugih ter fotografirati tovarne, vojašnice in razporeditev vojaških sil na tleh. Prvotno se je ta Eisenhowerjev predlog nanašal na ves svet, to je na ves teritorij v pošteveh prihajajočih držav, v prvi vrsti Združenih držav in Sovjetske zveze. Takrat je Sovjetska zveza predlog odbila.

Bulganin si je čez čas premislil

Toda čez čas je Bulganin v vrsti pisem s predsednikom Eisenhowerjem, angleškim, zapadnonemškim in francoskim ministrskim predsednikom zamisel mednarodne zračne kontrole znova ogrel obenem z ustvaritvijo posebnega demilitariziranega ali razoroženega pasu v Evropi in Aziji. Po njegovem predlogu bi naj bila mednarodna zračna kontrola omejena zgolj na določene predele v Evropi in Aziji. Toda ko je bil načelni sporazum o kontroli dosežen, so se pojavila nasprotstva pri odreditvi področij te kontrole. Sovjetski predlog vključuje v to cono vso srednjo, zapadno in severno Evropo z Anglijo vred, dočim obsega le neznan del sovjetskega ozemlja. Amerikanci so pa predlagali predel, ki vključuje srednjo in vzhodno Evropo ter znaten del Sovjetske zveze, pušča pa izven nje Anglijo.

Podobno je tudi na Dalnjem vzhodu. Sovjetska zveza ponuja kontrolo nad gotovim delom Sibirije, v zameno pa hoče kontrolo nad ozemljem Združenih držav zapadno od Missisipija. Amerikanci ugovarjajo, češ da hočejo Sovjeti za kontrolo nad puščavo in prazno sibirsko tundro (nerodovitno, nenaseljeno, z nizkim grmičevjem porastlo ravnino) dobiti v zameno nadzorstvo nad gostonaseljenim visoko industrializiranim ozemljem. Zato predlagajo odmero obeh con sorazmerno po prebivalstvu obeh držav.

Razburjenje v Evropi

Nadalje je Amerika pokazala, da je pripravljena sprejeti sovjetski predlog o omejitvi oborožitve v Evropi ter o umiku vojaških sil. Tako bi naj sovjetske sile odšle iz Vzhodne Nemčije in Poljske za kakih 1000 km nazaj v Sovjetsko zvezo, a ameriške čete bi se z evropskega kontinenta umaknile na angleški otok. Glasovi o teh predlogih so zbudili veliko razburjenje v Bonnu in Rimu. Zapadnonemška vlada se boji, da jo utegnejo Amerikanci pustiti na cedilu in se mimo nje naravnost sporazumeti s Sovjeti, ne da bi kot pogoj za sleherni sporazum zahtevali združitve obeh Nemčij, kar je bila doslej vedno temeljna točka ameriške politike v Evropi.

Po drugi strani pa misel o omejitvi oboroževanja ne prija tako Bonnu kot Rimu, kajti s tem bi bili obe državi obsojeni še naprej na podrejeno vlogo v mednarodni politiki.

V mednarodnih političnih krogih menijo, da londonski razgovori sicer niso dosegli cilja, ki so si ga zastavili, to je sporazuma o razorožitvi, vendar dejstvo, da se bodo še naprej razgovarjali, kaže na vsajčasno znižanje napetosti med obema svetovno političnima taboroma. Spričo tega izgubijo na pomenu sicer vroči krajevni izbruhi, kot smo mu bili priča na Bližnjem vzhodu. Sedaj se je tam ustvarilo labilno ravnotežje. Tudi arabski kralji (in diktatorji) so pač le figure na šahovnici obeh velikih igralcev.

Suez in dogodek na Božičnih otokih

Angleški ministrski predsednik pa se je pojavil pred londonskim parlamentom z dvema novicama, eno slabo, drugo dobro, vsaj z angleškega stališča.

Najprej je sporočil, da je angleška vlada sklenila dovoliti ladjam, ki plovejo pod zastavo „Union Jack“ (angleška zastava), da zopet uporabljajo Sueški prekop. S tem se je vlada vdala pritisku gospodarskih krogov, ki niso hoteli nositi stroškov dolge poti okrog Afrike iz prestižnih razlogov. Nas-

ser je sicer globoko užalil Angleže, toda za praktične gospodarstvenike je prestiž nepotreben luksuz in tako je prišlo do tajnih pogajanj med egiptovskimi in angleškimi zastopniki v Bernu, kjer so se zedinili na provizoričen sporazum, po katerem bodo angleške ladje plačevale takse za prehod skozi kanal Egiptčanom, toda v angleški valuti. Obenem je napovedal začetek pogajanj za ureditev vseh gospodarskih vprašanj med obema državama. Parlament je ta popolni poraz angleške politike proti Egiptu vzel na znanje ob pogrebem razpoloženju. Toda sedaj mu pač ni nič drugega preostajalo. Od 80 poslancev, ki so se še pred kratkim upirali vladni politiki na Bližnjem vzhodu, jih je topot samo še osem vztrajalo pri svojem stališču. V Parizu pa so bili zaradi tega angleškega sklepa zelo nevoljni. Francoske ladje se še vedno izogibajo prekopa, ki ga je bil zgradil njihov rojak Lesseps z denarjem, ki mu ga je dal tedanji cesar Napoleon III. Francozi se pač težje odtrgajo od lepih spominov preteklosti in so za prestiž pripravljeni tudi nekoliko zategniti pas — dokler pač gre.

Druga novica, ki jo je sporočil McMillan angleškemu poslancem, pa se je nanašala na prvi uspehi angleški poskus z vodikovo bombo. Angleško časopisje vzhiceno govori o „dogodku svetovnega pomena“, pri katerem je Velika Britanija zopet zadobila svojo politično neodvisnost (od Združenih držav). Na vprašanje ali bo zaradi japonskih protestov proti jedrskim poskusom angleška vlada le-te ustavila, je odgovoril McMillan, da vendar niso izdelovali bomb zato, da jih potem ne bi preizkušali. Tako je orjaška atomska goba, ki je pri Božičnih otokih šinila v nebo, znova pokazala, da smo še zelo, zelo daleč od razorožitve ali od „odprtega neba“, o katerem poje naša lepa božična pesem.

. . . in pri nas v Avstriji

Presenečenje pri zmagoviti in razdraženosti pri poraženi stranki zaradi izida predsedniških volitev sta se počasi poglobili. Vsi so se pač morali sprijazniti z dejstvom, da so demokratične svobodne volitve dale že znani rezultat! Ta je bil med tem tudi formalno potrjen po vrhovnem volilnem uradu.

Novi državni predsednik

dr. Schärff je zaprisegel

minulo sredo pred zbranim parlamentom, kot to zahteva zakon. Po tej slovesnosti je bila velika vojaška parada, prva po vzpostavitvi lastne zvezne vojske. Novi državni predsednik je prejel obilo voščil iz vseh zveznih dežel, iz inozemstva so mu pa čestitali vsi državni poglavarji, ki vzdržujejo diplomatske odnose z Avstrijo.

V tajništvih političnih strank se pa je povolilni polemiki umaknilo metodično preučevanje rezultatov, da se bodo stranke pri prihodnjih volitvah po možnosti storjenim napakam izognile ali jih popravile.

V vladi pa so posli tekli mirno naprej.

Mnenja drugih

„Novoizvoljeni predsednik Socialistične stranke Avstrije je izrekel željo, da je treba vernemu katoličanu omogočiti, da ne le po mnenju socialistov, ampak tudi po cerkvenem pojmovanju postane aktiven socialist. Ta formulacija gotovo ne dopušča, da bi se omenjene besede smatralo za zgolj taktični manever ter jih ni mogoče prezreti kot vabilo k poštenemu, razjasnitvenemu razgovoru.“ (Die österreichische Furche)

Katoliški tednik „Der Volksbote“ piše o novem predsedniku avstrijske socialistične stranke: „Dr. Pittermann ima za seboj pomembno kariero, katere prijetna značilnost je v tem, da temelji na osebnih storitvah prizadetega. Leta 1945 je bil takratni 40-letnik najprej sekretar državnega tajnika Böhma, nato pa sekretar Delavske zbornice na Dunaju. Prebivalstvu (tudi njegovemu socialističnemu delu) je bil še precej neznan. Za prve državnozbornske volitve ga je SPOe postavila na popolnoma brezgledno mesto, toda Pittermann je le bil izvoljen. V državnem zboru je takoj zbudil pozornost kot blesteč govornik in spreten pogajalec. Leta 1948 je postal tajnik socialističnega poslanskega kluba, leta 1949 je bil že vrhunski kandidat v svojem volilnem okraju. Vedno višje se je nato povzpnil v vodilnih organih stranke, postal je predsednik poslanskega kluba in najizrazitejši parlamentarec socialistične stranke, nad katere politiko je dobival vedno večji vpliv. Hitreje, kot so pričakovali, je prišel na čelo svoje stranke. Na to spremembo vodstva so navezana raz-

Sodelovanje med OeVP in SPOe

je tako po izjavah vodilnih mož Ljudske stranke kot tudi socialistov zagotovljeno. V tem tednu se je še utrdilo mnenje, ki smo ga zabeležili v prejšnji številki, da je novi načelnik socialistične stranke in zvezni podkancler dr. Pittermann mož, ki zastopa zmerno linijo v svoji stranki in tudi stoji na stališču, da je sodelovanje obeh najmočnejših strank v vladi potrebno z ozirom na splošne državne interese. Dr. Pittermann je podal jasne izjave v tem smislu. Sestal se je tudi z zveznim kanclerjem ing. Raabom in poučeni krogi vedo povedati, da je bil ta prvi razgovor med obema vodilnima možema nove vlade zelo pozitiven. Kakor vse kaže, se nam obeta mirno vreme na političnem nebu.

Cerkev in država

Pomirljivo stališče, ki ga je v svojem nastopnem govoru zavzel dr. Pittermann glede ureditve razmerja med državo in katoliško Cerkvijo, je s svojo veliko avtoriteto, ki jo uživa v socialistični stranki, podprl prejšnji teden tudi notranji minister Helmer. Poudaril je, „da socialno pismo avstrijskih škofov ter zadržanje Cerkve pri zadnjih volitvah upravičujejo zaupanje, da se bodo ta nasprotna stališča nekoliko omečila“ in izjavil pripravljenost svoje stranke za tozadevna pogajanja. Tudi v katoliškem tisku so se pojavila ugodna mnenja v prid „razgovorom“, o čemer pa poročamo na drugem mestu.

Kelag je razpisala posojilo

Koroška deželna električna družba je razpisala javno posojilo, ki ga bo obrestovala po 7 odstotkov. S tako zbranim denarjem ter z lastnimi sredstvi namerava zgraditi novo elektrarno na Borovnici pri Apačah v gališki občini. Deželni zbor je sklenil, da dežela prevzame jamstvo za to posojilo. Z gradnjo te elektrarne bodo kmalu začeli, kajti potrebni načrti in pripravljala dela so že gotova. V dveh letih bo predvidoma elektrarna dovršena. Zajezili bodo Borovnico nad Apačami s 31 metrov visokim jezom, nakar bo sčasoma nastalo približno 2 km dolgo umetno jezero. Iz tega jezera bo odhajala voda po ceveh z visokim padcem v turbinske naprave za električni tok. Ta elektrarna bo s svojimi rezervami vodne sile predvsem služila za proizvodnjo električne energije v času nizke vode na rekah, kajti takrat rečne elektrarne (predvsem na Dravi) proizvajajo malo toka in se vsako zimo pojavi pomanjkanje tako v industriji kot v gospodarstvu.

V koroškem deželnem zboru nameravajo socialisti predložiti

zakon o pokojninah za predsednika deželnega zbora in člane deželne vlade

Pripadala bi ta pokojnina tem funkcionarjem, ako so omenjene posle vršili vsaj 8 let. V ta rok bi pa upravičencem uračunali tudi čas, v katerem so bili državni poslanci ali pa župani. Kot je slišati, je ta predlog naletel na odpor pri Ljudski stranki (OeVP) in FPOe, vendar imajo sedaj socialisti sami absolutno večino v deželnem zboru in tako lahko ta zakon sami izglasujejo.

SLOVENC

doma in po svetu

„Times“ poroča o zgodovini gledališča v Celju

Dopisnik velikega londonskega dnevnika „The Times“ se je po obisku v Mariboru (o njegovem članku o mariborskem umetnostnem življenju smo že poročali), podal tudi v Celje in Trbovlje, kjer si je ogledal ondodni gledališči. Trboveljsko gledališče mu je prijalo po svoji elegantni sodobni arhitekturi (po načrtu arh. Marka Zupančiča), dočim mu je na celjskem gledališču najbolj ugajala posrečena združitve srednjeveškega jetniškega stolpa z modernim gledališko stavbo in pravi: „Občutljivemu igralcu, ki je podvržen odrski mrzlici, se mora zdeti vhod na oder prijetnega, modernega gledališča v Celju, najmočnejši portal, ki ga je kdaj prestopil, kajti oder je nameščen v stolpu, ki je bil nekoč del ječe grofovskega rablja.“ Nato dopisnik oriše zgodovino tega stolpa iz 15. stoletja, ki je leta 1849 bil prizorišče prve igre v slovenskem jeziku. Opiše tudi nacionalne boje v prejšnjem stoletju in do leta 1918 za priznanje slovenskega jezika, posebno pa še trpljenje in preganjanje v zadnji vojni, ko je bilo tudi gledališče bombardirano. Po vojni so ga obnovili. Simpatično pisani članek zaključuje opis in ocena letošnjega sporeda.

Ravnatelj Marko Bajuk - 70-letnik

V Mendozi v Argentini je praznoval 70-letnico ravnatelj Marko Bajuk v družbi svojih dveh sinov, hčere, snah in vnukov. Rodom iz Bele Krajine je Marko Bajuk dovršil filozofske študije na dunajski univerzi (klasični jeziki), nakar je nastopil službo kot mlad suplent na ljubljanski klasični gimnaziji. Bil je vzoren učitelj mladine, obenem pa je pripravil vrsto učbenikov iz svoje stroke v slovenskem in hrvaškem jeziku.

Prof. Bajuk je slovel po svoji točnosti in natančnosti. Po službovanju po različnih slovenskih mestih je postal ravnatelj klasične gimnazije v Ljubljani, to je vprav zavoda, na katerem je začel svoje šolsko delo. Kasneje je bil imenovan za prosvetnega inspektorja.

Poleg svojega poklicnega dela pa je bil ravnatelj tudi navdušen glasbenik. Po letu 1919 je dvignil na visoko raven pevski zbor „Ljubljana“, obenem pa je strnil številne podeželske pevke zbor v skupno, vsenarodno organizacijo „Pevsko zvezo“, katere predsednik je bil dolga leta. Višek njegovega organizatorskega dela na polju ljudskega petja je bil koncert na Evarističnem kongresu leta 1936 v Ljubljani, ko je dirigiral zbrane pevke skupine iz vse Slovenije, združene v en sam zbor, ki je štel 3000 pevcev! Ravn. Bajuk je izdal 5 zbirk harmonizacij ljudskih pesmi za svoje zборе. V teh zbirkah je tudi lepo število koroških napevov, ki so se vprav preko mogočne pevke organizacije ravn. Bajuka potem razširili po vseh pevskih zborskih Slovenije. Izdal je tudi dramatisacijo Sketove „Miklove Zale“ in Jurčičevega „Tihotapca“. Po letu 1945 je bil kot begunec ravnatelj taboriščne gimnazije v Peggezu in Spittalu. Njegove odlične organizacijske sposobnosti ter vztrajnost in odločnost so mu omogočili, da je premagal vse ovire ter dvignil ta zavod na visoko raven. Z intervencijo pri graški univerzi je celo dosegel, da so ondote akademske oblasti priznale maturitetna spričevala taboriščne gimnazije. Tako je marsikateremu mladeniču omogočil visokošolski študij v najbolj negotovih in najtežjih povojnih razmerah. Čez nekaj let se je z družino preselil v Argentino.

Priznanje dr. L. Leskovarju

Kot poroča „Ameriška domovina“, je na letošnjem „Slovenskem festivalu“ v Chicagu (USA) bila podeljena nagrada „Slovenian Award“ dr. Ludviku Leskovarju, predsedniku Slovenskega radijskega kluba v Chicagu ter funkcionarju različnih kulturnih, gospodarskih in dobrodelnih organizacij v tem ameriškem vele mestu. Predsednik komisije za podelitev nagrade je ob podelitvi dejal, da je bila nagrada prisojena dr. Leskovarju za „njegove neutrudne napore za doseg splošnega ameriškega priznanja slovenski kulturi.“

Omenjeno nagrado podeljujejo vsako leto „osebni, ki dostojno predstavljajo slovenstvo v Ameriki.“ Doslej sta jo med drugimi prejela Frank P. Kosmach, direktor nekega velikega denarnega zavoda, ter Frank Jankovič, po vsej Ameriki znan glasbenik.

„Slovenskega festivala“ se je udeležilo nad 1200 slovenskih rojakov iz Chicaga in okolice.

Indija, skrivnostna dežela

KJER ŽIVALI VEČ VELJAJO KOT LJUDJE

Dr. Arnold Toynbee je znan angleški zgodovinar, ki se je pred kratkim podal na študijsko potovanje po širnem svetu. Prišel je tudi v Indijo, ki jo opisuje v tem članku. Nad 82 odstotkov te velikanse države, ki šteje 377 milijonov prebivalcev, je hindujske vere, katere osnovni nauk, bramalizem imenovan, pravi, da človeška duša potuje skozi različne vrste živih bitij. Indijci so prepričani, da se duša seli in sicer v različna bitja, med temi tudi v živali, kot pse in ptiče. Zato se živali ne sme ubijati. Za posebno „svete“ pa veljajo krave. Do kakšnih posledic privede takšno verovanje, nam prikazuje pisec v naslednjem sestavku, ki ga je napisal v New Delhiju, prestolnici Indije.

Prva stvar, ki človeka v Indiji preseneti, je prijetno dejstvo, da se indijski ptiči in druge živali prav nič ne boje ljudi. Stoletne izkušnje dajejo živalim popolnoma trdno zagotovilo, da jih človeški sostanovalci tega subkontinenta ne bodo poklali. Vendar živali niso ljudem prav nič hvaležne za gotovost, da jim od človeških rok ne grozi nič žalega. Tudi se ne zavedajo, da se imajo za to prednost zahvaliti prepovedi, ki so si jo ljudje v Indiji prostovoljno naložili.

Indijski ptiči in druge živali so po vsem videzu prepričane, da uživajo zgolj od Boga dane „živalske pravice“ (podobno kot bi jih naj povsod ljudje uživali v smislu listine o „človeških pravicah“, op. ur.) in da ljudje v Indiji te živalske pravice pač hočeš nočeš moraš, spoštujete kot del božjega reda v stvarstvu. Brez dvoma, ako bi indijske živali kdaj obiskale kraje izven Indije, bi jim to, kar bi tam videle in doživele, gotovo vzelo sapo, če že ne življenje: vsekakor bi se jim pa pri tem odprle oči in bi mogle bolj spoznati prednosti in tudi senčne strani življenjskih načel v Indiji. Izven Indije je človek brezsrčen kot Shiva (indijski bog, ki vse pokončuje). On živali kolje, včasih pa jih prej lepo zredi za zakol. V Indiji sicer ne bo človek prizadel nobeni živali nič žalega, a ne bo niti z mezinem mignil, da stori kaj dobrega zanje.

„Ne ubijaj, toda ne stori ničesar, da jih ohraniš pri življenju“, to je življenjsko pravilo Indijcev glede živali. Indijec ne bo ubil krave, pač pa bo mirno dopustil, da to češče bitje stradajoč pohaja po mestnih ulicah in v skrajnem gladu oblikuje kamenje cestnega tlaka ter sega po cestnih svetilkah v brezupnem iskanju hrane. Pri nas, v zapadnem svetu, krava sicer ne bo deležna — pravzaprav nezaželenega — češenja, po drugi strani pa ji tudi ne bo treba trpeti indijske kazni zaradi tega, ker jo tam smatrajo za polbožansko bitje. Pri nas bodo sestrada-no kravo ali zaklali ali pa nakrmili.

Švobščine sestradane krave

Vendar si pa celo sestradana krava lahko privoščiti v Indiji švobščine, o katerih se v pravem pri nas niti ne sanja. Krava v Indiji se lahko mirno loti najbujnejše njive ali vrta, ako ga odkrije, ali pa si privoščiti obilne zaloge nežne solate, že lepo očiče-ne in oprane na stojnici na mestnem trgu. Lastnik polja, vrta ali branjevec bo to mirno dopustil, kajti krava je vendar sveta žival. Če se je „sveto“ bitje lotilo prav njegove solate, so mu pač božanske sile izkazale s tem svojo posebno naklonjenost.

Ptiči pa so še drznejši. Z ženo sva ne-

kega dne južnala pod senco košatega drevesa v bližini Ellorskih jam. Na vsem lepem je z vedrega neba šinil jastreb in pobral kos mrzlega ovčjega stegna z mojega krožnika. Naš indijski spremljevalec je sicer mahal proti ptiču s palico, toda le-ta je dobro vedel, da ga ne upa udariti in se zato ni nič zmenil zanj.

Vrabcji in vrane v hotelu

Po hotelih živijo vrabci na postavkah za električne luči in brez zadrege pristanejo na pogrnjeni mizi, da s teboj delijo tvoje kosilo ali večerjo. Ko sem nekega dne sedel pri popoldanskem čaju, je na balkonski ograji, kaka dva metra od mene, pristala velika vrana in me motrila z zapovedovalnim pogledom. Vrgel sem ji krušno drobtino, toda nenadoma je Brahma (najvišji indijski bog) ustvaril še šest drugih vran, ki so čepele ena poleg druge na ograji. Tako je šla ne le drobtina, ampak vso pecivo. Živalske pravice pa so najbolj neizprosno uveljavljene in najnatančneje spoštovane na cestah. Človek bi razumel, ako vozač zaokrene ali celo zaustavi avtomobil zaradi

NAROBNE NAPREDEK

Ministrstvo je kupilo stroj, ki še sploh ni bil iznajden

Združene države so na prvem mestu v borbi za čim večjo avtomatizacijo. Vedno novi stroji bi naj človeku odvzeli ali olajšali delo. Kjer je le mogoče, naj stroj nadomesti človeka, kajti računski pokazuje, da je strojno delo cenejše od človeškega. Vse to je res, vendar včasih vnema za dobro stvar zapelje ljudi predaleč, kot kaže naslednji primer, ki se je v resnici zgodil v ameriškem zunanjem ministrstvu.

Amerikanci zelo radi potujejo in vsako poletje se vsujejo reke milijonov Amerikancev s polnimi žepi dolarjev po svetu, po krajih, ki nudijo naravne lepote, zdravilne vode ali pa skratka prijetno življenje in razvedrilo petičnim tujcem.

Za potovanje v inozemstvo pa mora imeti vsak človek potni list. Je to knjižica, ki je po vsem svetu skoraj enaka in vsebuje enake podatke. Pravico do nje ima vsak državljan. Izpolnjevanje potnih listov je izrazito mehanično delo, kajti treba je vanj vpisati osebne podatke prosilca, kot ime, priimek, rojstni kraj, barvo las in oči, višino itd. Obenem pa je jako zamudno delo, ki ga opravlja množica uradnikov in uradnic.

Zato ni čuda, da so za vsako praktično stvar navdušeni visoki funkcionarji na ame-

kakega bivola ali koze, toda dejstvo, da imajo indijski šoferji enako spoštovanje tudi pred psi, opicami in vranami, pa človeka vendarle skoraj spravi iz ravnotežja.

Krava in kraljica

Neka bivolica (krava) je počivala v senci Ellorskih vrat, ki vodijo v mesto Daulatabad. Ležala je počez, da je zapirala vso cesto. Ko je naš šofer prosil njenega človeškega spremljevalca, da jo spravi v stran, je le-ta želji sicer ustregel, toda bil je očitno zelo užaljen. Da more človek prav razumeti njegovega čustva, bi si bilo treba zamisliti Chamberlaina (nekdanjega angleškega ministrskega predsednika, ki se je žalostno proslavil s svojim dežnikom in sporazumom s Hitlerjem v Monakovem, op. ur.), ki bi mu nekdo rekel, da naj odrine v stran samo kraljico s prestolom vred zato, da bo mogel mimo osel.

Indijski psi radi poležavajo po sredi ceste in se sončijo. Prav posebno priljubljene točke za to opravilo pa so jim cestna križišča. Pred tako oviro začne šofer najprej hupati, toda nič se ne zgodi in ko pride do živali, se mora ustaviti. Nastane mučna tišina. Končno se vzvišena žival le pretegne, počasi dvigne in dostojanstveno odide, pri tem zgovorno skomigne z rameni, kot da bi hotela motilca molče pokarati: „Ali še sedaj ne veš, da je ta cesta po božji volji ustvarjena za nas, in ne zate? Ako bi imel kak res zelo nujen popravek, recimo, da bi se ti mudilo v bolnico ali pa k gasilcem, no potem bi tvoje početje še že kako oprostil. Toda, kot vidim pohajaš okoli za zabavo ali po opravkih. Zato te vprašam in ti tudi vprašaj samega sebe: Ali je ta naglica res potrebna, in končno, to potovanje sploh?“ (Konec na 5. strani)

riškem zunanjem ministrstvu z obema rokama sprejeli nekega dne podjetnega moža, ki jim je ponudil v nakup avtomat za izpolnjevanje potnih listov. Stroja mož še ni prinesel s seboj, ker mora tovarna rešiti še nekaj postranskih tehničnih detajlov, je dejal zaupanje vzbujajoči, dobro oblečeni gospod z uglajenimi manirami. Ta malenkostni visokih funkcionarjev prav nič motila, nasprotno, bila jim je dokaz, da se dotična firma z največjo vestnostjo in natančnostjo peča z izdelavo tega, tako potrebnega stroja. Da prehitijo druge interesente, ki bodo gotovo planili po tem stroju, čim bo izdelan, so vnaprej naročili potrebno količino teh strojev in vstavili v državni proračun tudi potrebno vsoto, ki je znašala 300.000 dolarjev (približno 8,5 milijonov šil.) z obrazilitvijo, da bo šla „za modernizacijo in avtomatizacijo uradne opreme ter pospešitev dela v prid javnosti.“ Ameriški senatorji in poslanci, ki hočejo sicer natančno vedeti, kam gre sleherni dolar davčnega denarja, so ob magičnih besedah modernizacija in avtomatizacija brez vprašanj odobrili potrebni kredit.

Toda, ko bi moral biti stroj dobavljen, je prišel podjetni prodajalec s pobešeno gla-

Zlate ribice — zdravilo proti nervozi

Moderna letališča svetovnih vele mest so podobna kompliciranim aparatom, ki morajo teči kot ura. Na njih pristajajo, z njih vzletavajo skoraj vsako minuto velika dvoali štirimotorna potniška letala, ki nosijo v svojem trupu tudi do 100 človeških življenj. Vsaka tudi najmanjša napaka ali zastoj lahko povzroča nesrečo, ki zahteva veliko število človeških žrtev in prizadene letalskim družbam tudi milijonsko denarno škodo. Središče ali glava vsakega letališča je kontrolni stolp, v katerem posebno izvežbani tehniki potom radija dajejo bližajočim se letalom navodila za pristanek ter jim odredijo progo in čas pristanka. Prav tako mora biti urejen vzlet letal z letališča, kajti nad letališči je že večkrat prišlo do trčenj med letali. Vsako letališče ima po več — tudi 10 do 20 — betonskih prog ali trakov; kjer pristajajo težka letala, katerih kolesa bi se na travnatih tleh globoko vdrla v zemljo. Spričo velike brzine letal je potrebna največja preciznost, zato so tehniki v kontrolnem stolpu prav tako važni kot piloti v letalih.

Ko so leta 1954 odprli novo londonsko letališče, je promet zelo naglo naraščal in osebje kontrolnega stolpa je bilo zelo obremenjeno. Začeli so postajati nervozni in nekateri niso mogli več v redu vršiti svoje službe. Uprava letališča se je posvetovala z zdravniki za živce — psihiatri o tej zadevi. Ti so svetovali, da naj uslužbencem kontrolnega stolpa dajo možnost, da vsaj včasih svoje misli obrnejo v stran od letal. V ta namen naj namestijo v njihovih delovnih prostorih akvarije (steklene posode z vodo) v katerih mirno in neslišno plavajo — zlate ribice. Pogled na te lepe živalce bo blažilno vplival na napete živce letalskih tehnikov. Tako so res storili. Uprava letališča je sedaj z uspehi tega zdravljenja vsestransko zadovoljna. Tehniki v kontrolnem stolpu niso več tako živčni, „zdravilno sredstvo“ pa je sorazmerno poceni, tako da bi si noben škot ne mogel izmisliti cenejšega.

vo in povedal, da so se pojavile nepredvidene težave in da njegova firma naročenih strojev ne more dobaviti, pač pa še naprej nadaljuje poskuse za njihovo konstrukcijo.

Ministrstvo je bilo v veliki zadregi. V stiski, ko so se po pisarnah kopicili kupi neizpolnjenih potnih listov in pred vrati naraščale vrste prosilcev, so se odločili, da uporabijo fond za „avtomatizacijo“ za plače 55 uradnikov, ki so jih nanovo nastavili, da z roko izpolnjujejo potne liste.

Toda varčni senatorji so pri pregledu, kako je bil uporabljen državni denar, ugotovili to samovoljnost. Pristojni uradnik zunanega ministrstva, tedanji šef konzularne službe McLeod, se je moral zagovarjati pred senatnim proračunskim odborom. Priznal je, da je ministrstvo zapadlo „vplivu nekega preveč optimističnega agenta, toda še vedno upajo, da bo omenjena firma nekega dne vendarle izdelala zaželeni stroj.“ Do takrat pač morajo ljudje nadomestovati stroj.

njen zaključek je tvoril dvoletni filozofski tečaj. Nekateri redki slovenski posamezniki so potem nadaljevali svoje študije še na graškem ali na dunajskem vseučilišču, večina se je pa posvečala duhovniškemu stanu in ti so se šolali v Celovcu, v Gradcu ali Strassburgu, včasih pa kdo tudi v Gorici ali v Ljubljani.

XXV.

JOŽEF II. IN ZAČETKI OSVOBOJEVANJA PODLOŽNIKOV

Marija Terezija je po štiridesetletnem vladanju umrla dne 29. XI. 1780. in nasledil jo je devetintridesetletni sin Jožef, ki je bil že od l. 1765. njen sovladar in nemški cesar. Bil je to od vseh Habsburžanov morda najzanimivejši vladar. Koroški nemški in nemškutarski liberalni kmetje so ga včasih slavili kot nekakega svojega patrona in vzornika, toda jako po krivici, ker je bil pravo nasprotje vsakega liberalizma. Bil je strogo versko vzgojen in je ostal tak do svoje smrti (hodil je vsak dan k maši), skrajno pošten, neutrudno delaven, osebno izredno skromen, a na drugi strani tudi prepojen s tedanjimi idejami. Racionalistka in prosvetljenka je bila v večji ali manjši meri tudi njegova mati, toda ona je znala ohraniti modro in previdno umerjenost, zaradi česar je s svojimi preuredbami tudi uspeła, dočim je poskušal iti Jožef II. v vsakem pogledu do zadnjih skrajnosti in je zato tudi moral doživeti brodolom. Že mati je dobro poznala brezmejno samozavest in neučakavno ognjevitost svojega ljubljene sina, zato si tudi ni upala prepustiti mu še pred svojo smrtjo v večji meri državnih poslov in ga je ponovno zaskrbljena zaklinjala: „Jaz vas rotim, brzdajte se!“ ter mu očitala, da „kake preveliki odpor proti vsem starim navadam“.

FRAN ERJAVEC, Pariz:

140

KOROŠKI SLOVENC

II. DEL

Na Koroškem sta se nahajali v tistih časih dve gimnaziji, in sicer celovška in beljaška. Celovško so že izza l. 1604. vodili jezuiti in je dolgo slovela tudi v sosednjih deželah (imela je pa okoli 600 dijakov). Uživala je veliko avtonomijo in n. pr. za dijake ni bil pristojen mestni sodnik, temveč le učiteljski zbor. Država je začela zahtevati potrebne reforme zastarelega gimnazijskega pouka že l. 1747. in je izdala potem l. 1752. ter 1764. še nadaljnje podrobne predpise glede njih ustroja, a po razpustu jezuitskega reda jih je morala prevzeti sama, vendar so poučevali na večini gimnazij še nadalje bivši jezuiti, toda pod državnim vodstvom (l. 1775. so dobile potem zopet nov učni red). Ob tej priliki se je pojavilo tudi vprašanje, katere bivše javne jezuitske latinske šole naj še vzdrže kot nove gimnazije in katere naj se zaradi pomanjkanja sredstev in učnega osebja ter v korist praktičnega strokovnega pouka ukinejo. Odločili so se le za celovško gimnazijo, a od l. 1767. obstoječo minoritsko gimnazijo v Beljaku, ki je imela le par razredov in le nekaj malega učencev ter je uživala jako slab glas, so l. 1776. spremenili v glavno šolo, češ da je ta v tako važnem trgovskem mestu mnogo potrebnejša nego gimnazija, a tudi glavno šolo so izročili minoritom s p. Orellijem kot ravnateljem.

Težje je bilo pa vprašanje dobrloveške latinske šole, ki je temeljila na že znani nam Cadedellijevi ustanovi in je pripravljala po 4 do 10 dečkov za vstop v niž-

je gimnazijske razrede. Ta je uživala velik ugled, zato se je toplo zavzela zanje tudi celovška šolska komisija, češ da „prihaja iz te popolnoma slovenske pokrajine mnogo odličnih dijakov, ki se posvečajo potem duhovniškemu stanu, s čimer je vendarle precej pomagano pomanjkanju slovenske duhovščine“, ker prihaja ravno s tega okolišča „večina slovenske duhovščine“ za vso deželo. Tamošnji starši so jako ubožni in bi ne mogli pošiljati svojih otrok v celovško gimnazijo, dočim dobivajo v samostanu juho in tudi drugo pomoč, zato bi brez te šole sploh „ne bilo mogoče dobiti v deželi tako potrebnih slovenskih dušnih pastirjev“. Te razloge je upoštevala tudi dunajska študijska komisija, želela zaradi ukinitve samostana ustanov za revne slovenske dijake, šolo samo pa spremenila v nekako „mestno šolo“, tako da je lahko še nadalje vršila svoj namen. Razen te šole je pa obstojala v Dobri vesi seveda še tudi trivialka, na kateri je poučeval organist.

Lavantinski škof je želel imeti radi pomanjkanja duhovščine v njegovi škofiji gimnazijo tudi v Št. Andražu, toda dunajska študijska komisija je odločila (l. 1777.), naj se dotedanji, „zasebni repetitiji“ v šentpavelskem samostanu spremenijo v redno nižjo gimnazijo. Po vsem priliki je bila pa tudi ta tako slaba in tako malo obiskana, da so jo že l. 1784. sploh opustili. Tako je ostalo potem vse obširno ozemlje lavantinske škofije še dolgo let sploh brez vsake gimnazije, a na vsem Koroškem je ostala samo še celovška.

Za višje šolanje koroške slovenske mladine je torej prihajala praktično ves čas v pošteve skoro le celovška gimnazija, ki je bila l. 1775. preurejena tako, da je bilo število gimnazijskih razredov znižano od 6 na 5, a nekak

GORENČE

Novi zvonovi! V nedeljo, dne 26. maja 1957 ob deseti uri bo v Šmiklavžu na Gorenčah blagoslovitev treh novih zvonov.

K tej slavnosti ste vabljeni vsi od blizu in daleč.

VOGRČE

(Mlado življenje v prerani grob)

Dne 24. aprila t. l. je v večernih urah pretresla Vogrjane in vso okolico žalostna novica, da si je 28-letni kmečki sin Friderek Wutte pd. Zgončev Fridl, najbrž v hipni zmedenosti, nasilno končal življenje. Vaščani so ga cenili kot spretnega mizarja, bil je pa tudi ves vnet za napredno kmetijstvo. Svojo bolečino je nosil sam.

Priden, veren in trezen fant je bil vse življenje. Pravi vzroki in nagibi tega dejanja so nam nepoznani. Zato ga ne bomo obojalni — sodbo prepustimo Bogu. Pač pa se ga radi spominjamo v molitvi in ga priporočamo božjemu usmiljenju. Vkljub delavniku in tihemu pogrebu, ki ga je vodil domači duhovnik, se je zbralo številno sorodstvo in poznanci, ki so izkazali rajnemu zadnjo čast.

Globoko užaloščeni družini izrekamo tem potom svoje iskreno sožalje. Njemu pa nagrobni spomin:

Vse trpljenje je minilo,
tih in miren je ta kraj.
Truplo sladko se odpočilo;
Bog le duši dobro daj!

ENCNELNA VES

Prvi civilni akt na Koroškem v slovenščini

V nedeljo, dne 12. majnika smo pri nas zopet imeli veselo svatbo. Zadnji sin iz znane Kavhove družine v Encnelni vesi, Jozef Urank, ki je po materini smrti prevzel kmetijo, je sedaj pripeljal na svoj dom mlado ženo in gospodinjjo, ki je iz dobre in poštene slovenske družine.

Bil je to prvi slovenski poročni par na Koroškem, ki se je poslužil svoje naravne in sedaj tudi v državni pogodbi potrjene pravice ter zahteval izvedbo civilnega akta v slovenščini. Ta doslednost naj vodi mlada zakonca tudi v vsem njunem življenju.

Cerkvene obrede pa je opravil preč. g. J. Skofič, bivši gališki župnik, ki sedaj pase duše v Ločah ob Baškem jezeru. S svoje nove fare je splošno priljubljeni gospod pripeljal tudi ondotne pevce. Res ubrano so slovensko prepevali v cerkvi in še potem zopet na veseli svatbi, le škoda je bilo, da so morali prekmalu zopet odti. Bavčarjeva godba iz Mač pri Svečah v Rožu pa je zelo marljivo in razigrano godla na svatbi. Bavčarjeve in Kavhove družini že staro prijateljstvo, kajti člani obeh družin so morali v minuli vojski hudo trpeti. Bavčarjevi in Kavhov oče ter sin Janko so bili odgnani v koncentracijsko taborišče v Dachau. V trpljenju se je skovalo trdno in iskreno prijateljstvo, ki povezuje obe družini z vezmi, trajnejšimi kot jeklo. Ob slovenski besedi in pesmi so valovala srca od Mač do Loč in tako se je na tej svatbi v veselju povezala Podjuna z Rožem in Ziljo. Bil je to prisr-

ROZAN:

Svet se spreminja in mi z njim

Nikakor se ne ustrašite! Nočem se sprehajati z vami po zemlji pred sto in sto tisoč leti, ko je v raznih stoletjih spreminjala svoje oblike prav na neprijeten način: Kakor sedaj gobe iz gozda, so svojčas nastale visoke gore tudi tam, kjer je bila prej voda, in nastala je voda, kjer je bila prej suha zemlja! Ogromna jezera so pokrivala prej suha zemlja, pa so v raznih stoletjih zopet usahnila, nastale so doline in reke v dolinah, ki jih je voda po potrebi izklesala tudi iz najtrših pečin, seveda prav počasi, saj časa ni manjkalo nikdar!

Tako vemo, da povem samo en bližji primer, da je cela celovška kotlina bila enkrat samo veliko jezero, in ne vemo, če tudi sedanje Vrbsko jezero ne bo v več tisočletih zginilo in se bo tam sejalo in želo, če se bodo naši potomci na isti način hranili, kakor se mi hranimo danes.

Tudi ceste bodo menda zginile iz našega površja, ker zanje ne bo več prostora na prostih tleh! Skrile se bodo daleč pod zemljo, kakor so dandanes že tuneli ali kakor se že danes vozijo v velikih mestih pod zemljo, ali pa tudi, če treba, par nadstropij višje. In če bo prebivalstvo zemlje zraslo vsako leto, kar na milijone, bo treba tudi ceste v zraku natančno označiti in napraviti posebni cestni red, ko pa je že dandanes toliko nesreč v zraku, ki je vendar

Pri nas na Koroškem

čen izraz naše domače skupnosti ter dokaz ugleda Kavhovega doma, spricho katerih so obmolknili celo tisti gališki nestrpnosti, ki sicer vedno poskušajo sejati razdor in nemir.

Mladima zakoncema, ki bosta živela in gospodarila na lepem in trdnem Kavhovem domu, pa želimo, da ga tudi vnaprej ohranita, kot je bil za časa dobre rajne matere; pošten, gostoljuben, stebler slovenske domačnosti ter vere v pravično stvar, dom ljubezni do rodne grude in materine besede. Bilo srečno!

DOBRLA VES

† Gabrijela Dobrin

Ze kmalu po Novem letu je naša dolgoletna učiteljica in šolska ravnateljica v pokoj, gospa Gabrijela Dobrin, hudo zbolela. Iskala je pomoči v bolnici, toda volja božja je bila, da se je čez štiri mesece težkega trpljenja poslovila iz solzne doline in šla dobro pripravljena v večno domovino.

S pravo materino ljubeznijo je vse svoje moči posvetila vzgoji mladine. Bila je otrokom kakor druga mati. Obilna udeležba njenih nekdanjih šolarjev je to dokazala, ko smo jo spremili k zadnjemu počitku.

Pokojna je bila skromna v svojem življenju, blagega srca in dobra do bližnjega, zlasti še do najmanjših, ki jih je z nesebično ljubeznijo učila in vzgojila v krščanskem duhu. 56 let svojega življenja je preživela med nami v Dobrli vesi. Otrokom je dajala zgled lepega krščanskega življenja. Za vse je imela razumevanje in potrpljenje. Te lepe lastnosti so ji pri mladini in odraslih pridobile spoštovanje in ugled.

Ljubi Bog naj bo dobri, blagi pokojni učiteljici bogat plačnik. Njeno plemenito krščansko življenje pa bodi vsem učiteljem, staršem in vzgojiteljem kažipot in vzor za pravo vzgojo naših otrok.

PRIBLA VES

Redek jubilej

Tiho in skromno je obhajal naš mežnar Franc Miklau dne 7. majnika svojo 50-letnico, odkar je nastopil svojo službo kot cerkovnik. K temu zlatemu jubileju mu naknadno iz srca čestitamo in se mu zahvalimo za vso ljubezen, ki jo je v dolgih letih svoje službe posvetil Bogu in Cerkvi. Bog, ki ve za vse tihe žrtve, naj mu obilo povrne, kar je storil v Njegovo čast.

Želimo mu še mnogo zdravih let. Marsikaj težkega je moral dobri mežnarjev oče prestat v svojem življenju. V živi veri je nosil križ življenja, toda vedno je ostal trden v preizkušnjah trpljenja, ostal zaveden rojak svojega naroda in zvest sveti Cerkvi.

dovolj prostoren in obsežen! Toda o takih potrebah pri drugi priliki več! Zato tudi z vami ne bom obiskoval človeka v naših krajih v času, ko je šele po naključju spoznal ogenj in se mu je zdelo potrebno poskusiti meso, ki ga je prej zavžival surovega, v nekem pečenem stanju, ki mu je potem kar dišal! Saj je moral prej meso od raznih ubitih živali večkrat presneto pretolči in prebijati, predno ga je izdelalo njegovo, precej močnejše zobovje, kakor ga ima človeštvo dandanes, ko mora biti vse, kar pride v usta, že nekako na pol prekvašeno in mehko! — Pa so morali pozneje, ko so ljudje že udomačili konje in so potovali kot jezdec ali pa so že napadali druge rodove na konjih, radi hitrejšega zmečavanja dati surovo meso, namesto sedla na hrbet konja, da je postalo nekako lažje užiti, ali po tistem načinu nekako „udimljeno“!

Tudi prijetnosti tega življenja bomo mogoče še bližje spoznali! Danes pa hočem z bralci začasno kot uvod v to razpravo samo malo pogledati v tiste čase, o katerih so pripovedovale še naše stare babice vse to, kar so slišale od svojih babic in dedjev, kako je bilo, včasih težko, včasih lažje, kakor je tudi še danes včasih boljše, včasih slabše, — samo z veliko razliko, da so se svojčas ljudje lažje uklonili višji sili, in so

čestitkam se pridružuje tudi uredništvo „Našega tednika“ ter mu želi še mnogo zdravih let v zadovoljstvu in sreči.

SINČA VES

Vsak kdor pride v našo cerkev, se razveseli, ko vidi, kako lepo je uspela obnovitev oltarjev. Strokovno mojstrsko in res lepo se je posrečilo g. restavratorju A. Campidellu prenoviti in rešiti ogrožene oltarje. Doblili so novo, prijazno in privlačno obliko.

V hvaležnosti se na tem mestu spominjamo požrtvovalnega in neumornega dela milostljivega gospoda kanonika in prošta g. A. Zechnerja, ki so nam toliko pomagali in za nas žrtvovali vse svoje duševne in telesne moči. Ljubi Bog naj jim vse povrne. S prošnjo, da nas ne pozabijo, se jim za vse zahvaljujemo. Bog poplačaj tudi vsem dobrotnikom, posebno ključarju, ki je žrtvoval mnogo časa, ko je zbiral prostovoljne prispevke.

BUKOVJE

Malokdaj je iz naše majhne vasi kaj slišati. Danes se pa moramo oglasiti, ker hočemo nekaj razveseljivega sporočiti. Morda se tudi drugi opogumijo, ki morda še čakajo na boljše čase.

Na velikonočni ponedeljek smo imeli blagoslovitev in otvoritev naše prenovljene cerkve. Kar ponosni smo na našo cerkvico, ki nas — olepšana in prenovljena — vabi in spodbuja k skupni molitvi in daritvi.

Zelo nevarno je že bilo, ker je lesni črv že razjedal in popolnoma uničil lepe, starodavne oltarje. Zato je bil zadnji čas, da se je po iniciativi dušnega pastirja, mil. g. A. Zechnerja vse potrebno ukrenilo. Cerkveni restavrator A. Campidell je prevzel delo in ga skrbno in v zadovoljstvo vseh izvršil.

Hvaležni smo mil. g. kanoniku za ves trud in vso skrb, ki so jo imeli s tem. Hvala vsem, ki so z velikimi in manjšimi žrtvami pomagali, da se je nujna poprava tako lepo izvršila Bogu v čast, našim vernim prednikom v hvaležen spomin, nam v spodbudo.

ŠT. VID V PODJUNI

Na Velikonočni ponedeljek je bila v Galiciji poroka kapelnika šentprimoške godbe Rajmunda Mohar in Micke Matevžič, Dobrovnikove v Podkanji vesi (Bilšanju). Obilo sreče!

Dne 1. aprila je bil pogreb rajne Ane Partej, pd. Petričeve matere v Mlinčah, ki nas je zapustila v 78. letu svoje starosti. Dne 1. majnika pa je bil pogreb Triplnove matere v Rikarji vesi, ki je doživela častljivo

bili tudi v razmerah, ki bi jih dandanes smatrali kot strašne, obupajoče in nevzdržljive, mirni in tudi zadovoljni, seveda, dokler kaj boljšega niso spoznali!

Ker kot koroški Slovenci krajevno skoraj vsi poznate naše glavno mesto, od katerega je prej skoraj vsak koroški Nemec vedel, da se slovensko imenuje Celovec, vas najlažje peljem nazaj v čase, ko je neka naselbina sanjarila pod gričevjem preko reke Gline na desni strani sedanjega mestnega pokopališča, ki ga imenujejo Annabichl. Saj je z naselbino samo nastalo tudi ime, prej ga ni bilo treba! Seveda je bilo to že v časih, ko niso več zmajji strašili v ogromnih močvirjih, kjer stoji sedanje mesto in je, kakor nam je še v stari gimnaziji, kjer so učili še patri iz benediktinskega samostana, pri še sedaj stoječi jako lepi benediktinski cerkvi, pravil profesor iz zgodovine pater Norbert, da je zadnjega zmaja ubil po starem izročilu neki slovenski kmet Blagoca!

Vendar pa je moral biti ves ta okraj sedanjega Celovca še precej močvirjen, ker se je tu prva naselbina naslanjala na gričevje na severu Gline, med tem ko so Rimljani imeli svoje mesto „Virunum“ še bolj severno na Gosposvetskem polju! Slovenci so se torej naselili na „celo“ na celino in ne vem, če ni ta razlaga imena „Celovec“ iz besede celo - celina, bolj pravilna, kakor iz besede Cvilovec.

(Nadaljevanje prihodnjic)

starost 84. let. Obema materama večni pokoj, žalujočim sorodnikom pa naše toplo sožalje.

MOKRIJE

V Mokrijah smo pred nedavnim pokrili drugo stran cerkvene strehe, lopico in zakristijo z eternitom. Duhovnišče in eno stran cerkvene strehe pa smo že prej pokrili na isti način.

SELE

Košuta je zahtevala novo žrtev

V zadnjem dopisu smo poročali o neznanecu, ki ga je dohitela smrt v pečinah Košute. Komaj 5 dni po pogrebu istega je Košuta zahtevala novo žrtev. Brivski pomočnik Marijan Dovžan iz Trziča je že lani prekoračil državno mejo, a so ga oblasti zaradi njegove mladosti vrnile. Februarja je dopolnil 18. leto in se je 5. maja zopet napotil v Avstrijo. Skupno s starejšim bratom in še enim tovarišem je bil že tostran meje, ko mu je pri sestopu po strmimi spodrsnilo in je padel okoli 300 m globoko ter se ubil. Spremljevalca sta nesrečo javila orožnikom, a zaradi slabega vremena in debelo zapadlega novega snega ni bilo takoj mogoče iskati ponesrečenca. Šele v soboto so ga pripeljali v mrtvašnico in je v nedeljo 12. maja dobil mesto trajnega počitka ob strani neznanega ponesrečenca. Ubežniki so prišli čez mejo z namenom podati se na delo v Nemčijo.

† Marija Dovjak

Dan navrh smo položili k zadnjemu počitku ob strani o Božiču umrlega moža Marijo Dovjak, prevžitkarico pri pd. Nacu. Bila je verna žena in je rada prebirala naše liste.

Prva letošnja poroka

Isti dan 13. maja je bila prva letošnja poroka. Delavec Jožef Hribernik si je hotel z Rožičevo Uršulo Oraže ustanoviti lastno družino. Poroka je bila v cerkvi na Sedlcah, kjer se je obenem obhajala 40-letnica prve Fatimske prikazni. Lepo ljudsko petje svatov je poročencema osladilo prvi korak v zakonski stan, na ženitovanju pri Trklu pa je bilo preskrbljeno, da so se potolažili lačni želodci in obrusili podplati.

Bog daj umrlima večni pokoj, poročencema pa trajno družinsko srečo!

ŽIHPOLJE

(Romarski shod)

V nedeljo, dne 26. majnika, to je na V. nedeljo po Veliki noči, se vrši na Žihpoljah velik cerkveni shod.

Spored je sledeči:

Od 6. ure naprej priložnost za sv. spoved, ob 7. uri sv. maša, ob 1/2 8. uri I. božja služba (slovenska), ob 1/2 9. uri II. božja služba (nemška), ob 1/2 10. uri slavnostna pridiga (slovenska), obhod z Najsvetejšim in slovesna sv. maša.

Popoldne ob 1/2 3. uri slovesne šmarnice.

Verniki od blizu in daleč ste prihodnjo nedeljo prav posebno vabljeni k cerkveni slovesnosti na sončne Žihpolje.

LOČE, OB BAŠKEM JEZERU

Spomladi vse se veseli,
ko usaka ptička žurgoli — — —

Pa recite, da si nista izbrala zares najlepši čas za najpomembnejši življenjski korak — čas, ko vse bujno cveti okrog domačega ognjišča, čas, poln sladkih melodij od ranega jutra do poznega večera, — najpriimernejši čas za medene tedne dveh dolgo iskajočih se src! Tako sta se znašla in obljubila večno zvestobo Joz in Elza tam iz sosedne Pečniške fare. Uglednemu zakonskemu paru prav iz srca čestitamo in kličemo še prav mnogo let v zdravju, sreči in blagoslovu!

Pa tudi „Vigred se povrne...“ je zadone-la na domačem pokopališču v slovo domačinu Gregoriju Aicholzerju iz Dobjega. Kako je bil priljubljen in spoštovan, so potrdili številni pogrebci, spremljajoči pokojnega na njegovi zadnji poti. Domačim iskreno sožalje!

N. V.

APAČE

Za zadnji ponedeljek in torek je bil pouk na naši šoli odpovedan in nismo vedeli zakaj. Naenkrat pa se v ponedeljek dopoldne pojavi na vasi s cvetjem okrašen avto in (Nadaljevanje poročil na zadnji strani)

Ameriško kmetijstvo ima tudi svoje skrbi

Farmerji (kmetje) so pred kratkim stavkali v industrijskem mestu New Jersey v Ameriki. Na ulice in ceste so zlili na tisoče litrov mleka iz protesta proti preniknim mlečnim cenam. Časopisi so to vest raznesli po vsem svetu in ogorčenje ni bilo majhno. Med temi ko celi narodi trpijo pomanjkanje v Evropi, Aziji in Afriki, pa v Ameriki, deželi obilja, uničujejo božje darove, kot da bi pozabili na molitev „daj nam naš vsakdanji kruh“.

Ta dogodek je vrzel žarko luč na položaj poljedelstva v Združenih državah. V zadnjih desetletjih je spričo vedno bolj napredujoče mehanizacije poljedelska proizvodnja mogočno narasla, dočim v Vzhodni Evropi, v deželah, ki so nekdanje žitnice sveta, pridelek žitaric in drugih poljedelskih proizvodov pada iz leta v leto.

Toda kakor je pomanjkanje poljedelskih proizvodov ustvarilo težke probleme v Vzhodni Evropi (težave, ki so povezane s političnim sistemom „ljudske demokracije“), so se pa tudi v Ameriki pojavile težave, ki jih nekateri imenujejo skrbi zaradi obilja.

Ameriška vlada že iz leta v leto kupuje na zalogo odvisne poljedelske proizvode. To je v začetku delala predvsem iz zdravega gospodarskega načela, da je prospeva-joče poljedelstvo temelj splošnega gospodarskega razvoja, posebno pa življenjskega standarda prebivalstva. Da zaščiti cene kmetijskih pridelkov, je vlada kupovala prevelike proizvodnje in jih nalagala v skladišča. Kmetje ali farmerji so pa v gotovosti, da bodo lahko prodali svoje proizvode po zagotovljeni ceni, vedno bolj modernizirali svoje obrate in obdelovali vedno večje ploskve. Pridelki so rasli, zaloge pa tudi. Ob koncu leta 1956 je ameriška vlada imela na zalogi prevelikih kmetijskih pridelkov v vrednosti 6 milijard dolarjev (150 milijard šil, to je štirikrat več kot ves avstrijski državni proračun.)

Vzdrževanje teh zalog stane dnevno milijone in milijonske so tudi izgube zaradi gnitja, staranja in drugih razlogov propadanja živil. Ameriška vlada pa niti teh pridelkov ne more vreči na svetovna tržišča, kajti tisti, ki bi jih rabili, nimajo s čim plačati, a kolikor toliko plačila zmogne države pa raje ščitijo lastno kmetijsko produkcijo. Ponudba tako velikih količin na svetovnih tržiščih bi pa sunkoma potisnila navzdol

cene in povzročila težko krizo v posameznih državah. Zato Amerika sedaj v omejenih količinah počasi razdaja te zaloge v obliki gospodarske pomoči tujim deželam.

Pa tudi v notranjem območju poskuša sedaj ameriška vlada rešiti problem obilja. Predvsem omejuje nakupe na zaloge in daje celo kmetom nagrade za — pomanjšanje posetovne ploskve.

Napredek mehanizacije poljedelstva v Ameriki kaže naslednje številke: Leta 1920 je bilo 6,4 milijone kmetijskih obratov (farm), leta 1955 pa samo 4,7 milijonov. V istem času se je število kmetijskega prebivalstva od 32 milijonov zmanjšalo na 22 milijonov. Kmetijski obrati so se povečali in industrializirali. Ameriški farmerji so se po vzorcu industrije osredotočili na gojitev ene same panoge, to je tiste, za katero so dani najboljše naravni pogoji. Je to res najprimernejša rešitev gospodarske plati poljedelstva, toda istočasno rastejo resni človeški, socialni in politični problemi. Zato se pojavlja tudi v ameriškem kmetijstvu v mnogo ostrejši obliki kot v Evropi vprašanje, ali naj se poljedelstvo spremeni v zgolj mehaničen industrijski proces na tekočem traku, ali pa se naj — če treba tudi z državno podpiranimi cenami in odkupi pridelkov — ohrani kmečki stan, ki je s svojimi družinskimi tradicijami, s svojo navezanostjo na zemljo še vedno najzanesljivejša ljudska rezerva vsake države. In zanjo je treba tudi kaj žrtvovati.

Sovjetski les v Italiji

Kot poroča italijanski lesni strokovni list „Il Legno“ iz Milana, pričakujejo v Italiji prihod večjih količin lesa iz Sovjetske zveze. Prve količine okroglega lesa so že prispele v Severno Italijo preko Poljske, Češkoslovaške in Madžarske. V južnoitalijanska pristanišča pa so prispeli transporti lesa po morskem poti.

V Italiji vlada posebno zanimanje za okrogli les, ker je ondi veliko število žag, lesa pa malo. Žaganje okroglega lesa v bližini večjih naselij in industr. obratov pa nudi tudi možnost za popolno izkoriščanje lesnih odpadkov. V pričakovanju sovjetskega lesa so italijanski trgovci omejili nakupe v Avstriji, kar se je že pokazalo pri upadu izvoza v Italijo v aprilu. Doslej cene še niso bile prizadete.

Olajšave pri uvozu motornih vozil v Jugoslavijo

V jugoslovanskem uradnem listu so izšla nova določila o uvozu motornih vozil v Jugoslavijo. Posnemamo po tržaškem listu „Gospodarstvo“ glavne točke novih predpisov.

Pri uvozu določenih motornih vozil (osebni avtomobilov in motornih vozil) ne obračunavajo več uvoznega količnika, temveč je treba plačati le prometni davek in carino. In sicer znaša carina za osebne avtomobile z dvizno prostornino do 1500 kub. cm. in za motorna kolesa vseh vrst in prostornin 40 odstotkov nabavne cene v inozemstvu, za osebne avtomobile z dvizno prostornino nad 1500 kub. cm. pa 80 odst. omenjene cene, v katero so v obeh primerih všeti vsi stroški do jugoslovanske meje, preračunani v dinarje po obračunskem tečaju. Za uvoz avtomobilov z dvizno prostornino preko 2000 kub. cm. pa je potrebno posebno uvozno dovoljenje sekretariata Zveznega izvršnega sveta za promet in zveze (prometnega ministrstva v Beogradu). Tudi plačila carine so oproščeni osebni avtomobili in motorna kolesa, ki jih nabavijo jugoslovanski državljani s prihranki v tujih plačilnih

Avstrijsko-italijanski dogovor o Trstu

Pred kratkim je bila v Trstu zaključena konferenca avstrijskih in italijanskih predstavnikov o ureditvi vprašanj z vezi z avstrijskim blagovnim prometom preko tržaškega pristanišča. Avstrijsko delegacijo je vodil poslanik dr. Platzer iz zveznega zunanjega ministrstva, spremljala ga je vrsta gospodarskih strokovnjakov in zastopnikov poslovnih organizacij in interesov, med katerimi je bil tudi graški industrijalec dr. Reininghaus, ki je s svojim nedavnim predavanjem na Dunaju v okviru „Raziskovalnega instituta za vprašanja Podonavja“ opozoril javnost na nekdanje glavno -po-

Našim gospodinjam

V skrbi za otroka . . .

Naši malčki so nam pripravili ob materinskem dnevu toliko veselja. In zdaj smo na vrsti matere, da se jim oddolžimo. Morda bodo tudi očetje brali te vrstice in materam pomagali pri izvedbi njihovih načrtov.

Mnogo tožimo o slabo vzgojenih otrocih, ki se radi potepajo, ne ubogajo in imajo še celo vrsto drugih napak. Ne domislimo pa se, da smo temu krivi včasih sami. Kolikokrat poženemo otroka: „Idi s poti! Zgubi se!“ Otroku pa ne ve, kam bi se dal pa gre v slabo družbo, začne stikati za nevarnimi predmeti, gre morda v bližino strojev, kjer mu preti nesreča. Otroku smo dolžni poskrbeti kraj za igranje in predmete, s katerimi se bo igral.

Najbolje je, če se more otrok igrati na prostem, na zelenem travniku, v ograjenem vrtu. Kolikokrat beremo v časopisih o nesrečah otrok, ki so se igrali na cesti in jih je do smrti povozil avto. Bili so tako zaverovani v igro, da niso slišali prihajati vozila. Torej kraj igranja naj bo zavarovan pred cesto, prahom, naj bo pol v senci, pol na soncu. Primerna zaposlitev za otroke od drugega leta dalje je pesek. Privoščimo ga jim v obilni meri. Rad ga bo pripeljal gospodar od reke in pripravil iz desk tudi primeren okvir, da se pesek ne raznese po cellem vrtu. Iz 3,5 cm močnih gladkih oblajnih borovih desk (da se otrok ne opraska s treščicami) napravimo okvir, ki naj bo 20 cm globoko v zemlji, kakih 20 cm pa naj gleda iz zemlje. Kot zaključek tega kvadrata tistega okvirja naj bo vodoraven obroček, tudi kakih 20 cm širok, ki naj služi kot klopa. Zemljo 20 cm izkopljemo, pritrdimo v to jamo okvir in vanjo nasujemo peska. Še lopatko in kanglico pa bo otrok imel ves dan delo. Prav je, če more mati iz kuhinje otroka pri igri videti in je tako brez skrbi zanj. Če je v bližini na soncu še banja z vodo, bo otrok presrečen. Prav je če je banja v zavetnem kraju na soncu, da se voda segreje. Kot brambo pred vetrom na severno stran igrišča zasadimo par grmov.

Zelo radi imajo otroci tudi gugalnico. Najraje tedaj, če je ni doma, ampak pri sosedu. Tudi gugalnico bo atej rad naredil otrokom. Je to lahko samo dolga močna

deska, katera leži na trdi podlagi (koza za žaganje drv, tesarski stol, tnalno, čok za sekanje drv). Lahko pa napravimo tudi gugalnico, ki je pritrjena na zato postavljenem ogrodju. Ta gugalnica je bolj nevarna kot prva. Tudi preveč guganja na taki gugalnici zdravnik ne priporoča.

Gospodinjna kartoteka

V vseh uradih imajo že kartoteke. Mislite, da je gospodinja ne potrebuje. O, da! Tudi ve jo potrebuje. Nič koliko izrezkov, navodil, receptov in vzorcev imate, ki se valjajo v kuharski knjigi, v šivalnem stroju . . . in ne veste kam z njimi. Ko kaj iščete, pa gotovo ne dobite v roke zaželenega lista.

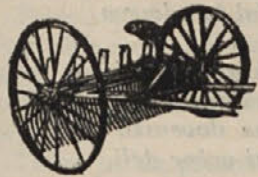
Omislino si podolgasto škatlo iz kartona in izrežimo iz lepenke podolgaste listke s črkami velike abecede. Izrezke zdaj dene- mo k črkam: vse o puloverjih k črki P, o tortah k T itd. Če pa to ni mogoče, pa vsaj vse različne nasvete za vrtnarstvo nalepimo v velik zvezek, one o vzgoji v drug velik zvezek, o krojenju in šivanju v tretji zvezek. Tako bomo imele naše praktične nasvete lepo zbrane in vedno pri roki.

Obnovitev premogovnika v Libuščah

Konec aprila je koroška deželna vlada razpravljala o obnovitvi premogovnika v Libuščah v Podjunu. Premogovni strokovnjaki so v svojih strokovnih mnenjih izjavili, da je libuški premog za avstrijske razmere še kar uporabljen in da bi bilo njegovo izkoriščanje gospodarsko izvedljivo. Deželna vlada namerava investirati približno pol milijona šil. za gradnjo potrebnih rudniških naprav iz sklada za pobiranje brezposelnosti. Za dobo približno 50 let bi obnovljeni rudnik nudil stalno zaposlitev 50 osebam. Po približno 4-mesečnih pripravah bi mogli potem nakopati letno 10.000 ton premoga. Obnovitev libuškega premogovnika bi bila velikega gospodarskega pomena za naš povsod zapostavljeni velikovski okraj, iz katerega se mora vsako leto izseliti veliko število prebivalcev, ki pač doma ne najdejo dela.

KAJENJE POSPEŠUJE RAKA na pljučih, je ugotovila posebna komisija sedmih ameriških zdravnikov, ki se bavi z raziskovanjem vpliva tobaka na človeško zdravje. Njihovo poročilo pravi, da je „kajenje v vročni zvezi s širjenjem rakastih obolenj na pljučih“, katerih število je v zadnjih letih zelo zrastle v Združenih državah. Vendar ta komisija ni mogla doprinesiti popolnoma jasnega dokaza za svojo trditev, ampak se opira na statistične podatke. Posebno škodljivo je kajenje preko 40 cigaret na dan, kajti vsak deseti kadilec te vrste umre za pljučnim rakom. Predsednik Združenja ameriških tovarnarjev tobačnih izdelkov je v zvezi s tem poročilom izjavil, da zaenkrat ne more izjaviti ničesar, pač pa so tobačni industrijci določili 2 milijona dolarjev za „znanstvene raziskave o vplivu tobaka na človeško zdravje“. Kaj bodo ta raziskovanja poskušala dokazati, je jasno.

nih zvez (železniških in avtomobilskih) med Avstrijo in Trstom. Dogovorjena je bila upeljava novih stalnih tovornih vlakov preko Beljaka in Trbiža v Trst. Avstrijsci so zahtevali tudi povečanje pomorskih zvez iz Trsta proti Srednjem in Daljnem vzhodu, ki jih je nekoč vzdrževal „Tržaški Lloyd“, pa so jih pozneje povečini prenesli v druga italijanska pristanišča, predvsem v Genovo. Italijani so zaenkrat samo obljubili, da obstoječih linij ne bodo zmanjšali (kot je bilo sicer nameravano), a s svoje strani so pa zahtevali od Avstrijcev zagotovitev določene stalne količine blaga preko Trsta. Te zagotovitev avstrijski predstavniki niso mogli dati, ker je zunanja trgovina odvisna od faktorjev, ki jih ni mogoče vnaprej določiti in še manj garantirati. Načeli so tudi vprašanje avstrijske mornarice. Trgovske ladje, ki bodo plule pod avstrijsko zastavo, bi naj imele Trst za svojo domačo luko, podobno kot jo imajo švicarske ladje v Genovi. Toda to vprašanje še ni dozorelo, ker avstrijski parlament še ni izglasoval ustanovitvenega zakona o mornarici.

Heubelüftungsanlagen
Heugebläse
Heurechen
Heuwender

JOHANN LOMŠEK

ŠT. LIPŠ, Tihova 2, p. Dobrla ves

Odplačilo je mogoče na obroke. Cenik dobite po želji brezplačno.

Indija, skrivnostna dežela kjer živali več veljajo kot ljudje

(Nadaljevanje s 3. strani)

Kaj naj rečemo k tem indijskim življenjskim pravilom. Gotovo ima nekatere blesteče prednosti v primeri s krščanskim naukom, da je Bog ustvaril ptice pod nebom in živali na zemlji za človeka, ki lahko z njimi počne kar hoče. Toda indijska prepoved ubijanja živali ima tudi svojo senčno plat. „Posvečenost“ indijskih krav je nesmiselno breme za ljudstvo. Vprav preobilica sestradanih krav in požrešnih koz, ki uničujejo posevke, je ena izmed največjih ovir za gospodarski razvoj poljedelskih predelov Indije. In tako življenje je prokletstvo za živali same. Božanska krava ima pravzaprav samo „božansko“ pravico do življenja. Nima pa pravice do dostojnega in primerne preživljanja. In zares ni prav nič prijetno biti polbožanstvo, pri tem pa ne veš, kje in kaj boš prihodnjič dal v — gobec. Ako bi mi bilo usojeno, da se še enkrat rodim, in sicer kot krava ter bi mi bilo dano na izbiro življenje v Indiji ali pa v zapadnem svetu, bi se odločil za Zapad. V Indiji bi bil sicer gotov, da mi nihče ne bo stregel po življenju, toda to je tudi vse. Na Zapadu bi se sicer utegnulo zgoditi, da bi mi nasilna človeška roka nekega dne pretrgala nit življenja, toda dokler bi bil pri življenju, bi le-to bilo gotovo prav prijetnejše in brezskrbnejše!“ zaključuje praktični Anglež svoje razmišljanje.

Majniški blagoslov

Nekoč je stal kip Matere božje na kamenitem podstavku sredi polja. Marija je držala Jezusa v rokah in je gledala v svet čez polja in trate, čez travnike in gozdove. Zgodaj zjutraj pa, ko je padla rosa in so se v njej poživile vse rastline, je dvignila Mati božja na kamnu svojo roko in blagoslovila vse naokrog. In raslo je žito pod njenim blagoslovom in cvetice so cvetele in bogata je bila žetev.

Toda ljudje niso videli, kako blagoslovlja Mati božja usako jutro ob rosi njih polja. Govorili so: „Vse je naša pridnost, vse je naš trud.“ Pozabili so, zahvaliti se, in niso več molili in tudi Matere božje niso več častili, je ljubili in pozdravljali.

Pa je prišla nad nje božja jeza. Marija ni smela več blagoslovljati. Strela je požgala senike, mrčes razjedel poljske sadeže, klasje je stalo prazno in navpično kot sveča in toča je pobila mlado sadje.

S težkimi skrbmi so hodili kmetje po polju in govorili o revščini in lakoti. Stari ljudje so lazili ob palicah na polje in govorili: „Tako slabo še ni bilo nikoli, ni ga več blagoslova božjega.“

Neka stara mamica je šla tiste dni do znamenja Matere božje. Tam je videla, kako je podstavek zanemarjen in da ni na kipu nobene cvetice. Sama je bila. Nihče ni prišel za njo, nihče ni rad mislil na staro sveto znamenje.

Zdavnaj so bili že vsi doma in mislili v skrbeh na žetev. Samo stara mamica je ostala zunaj na polju in tam molila rožni venec. Vso dolgo noč se je pobožno pogovarjala z Materjo božjo in nebeskim otrokom. Zjutraj pa, ko je padla rosa, je odšla na tihem domov in njene oči so se svetile. Zdaj je vedela, odkod poljske nadloge, siva skrb in pomanjkanje.

Poslej so hodili pred kip na polje vsak večer otroci in odrasli. Slavili so Mater božjo in ji obljubljali, da bodo prav živeli. In od tedaj so prenehali viharji in mrčes je izginil in vsako noč je padla rodovitna rosa na polje. Videli pa ni nihče, da je Mati božja zopet dvignila roko v blagoslov, le blagoslov je bil viden in skrbi so minile.

Od tistih dni ljudje niso več pozabili na Marijin kip na polju. Vedno je bilo pred njim dovolj cvetic, zelenih okraskov in božjega blagoslova je bilo obilo. Tako namreč hoče Sin božji: Vse majniške cvetlice naj slave njegovo Mater. Blagoslovljati pa ne sme tam, kjer ljudje nanjo pozabijo.

Pojdimo v Korotan

Preko strmih prelazov, po serpentinastih cestah hitim v koroško smer. Svet se odpira, nekje daleč pod menoj šumi in strugi voda, drevesa se sklanjajo na pot, nebo je blizu in mir kraljuje tod.

Na ograjenem pobočju se pasejo krave. Sveže zaorane brazde se zgublajo v pestrih barvah žit in lanu. Ob kraju poti sredi polja je neznan ljudski umetnik križ izrezljal.

Potem se razmaknejo njive in polje utone v jezeru: na dnu se kopljejo odsevi gor-skih grebenov. Mak in plavica sta se umaknila, šuštenje klasja je zamrlo v šumenju valov ob bregu, pesem veslarja je prekrivala melodijo pastirja.

Kot bela kača prepleta cesta Korotan in kot moderne postaje stoje vasi ob njej: široke kmetije s težkimi konji, z velikimi vozi, z domačijo, ki je ko dvorec. Hiša je srce družine: izba z javorovo mizo, s kolovratom za krušno pečjo in z ornamentmi okrašeno skrinjo!

Pozdravljaš me: „Dober den“, brat moj Korošec. Pobožno žebraš. Jeziku naših pradedov je najbolj podoben Tvoj govor. Dober si in mehak, a premalo odločen: dal si prostor Germanu, Ti pa si se daleč h Karavankam umaknil.

Pri Gospe Sveti zvoni. Bo ta glas zbudil zatrto slovensko zavest? Na polju pod cerk-vijo vojvodski prestol stoji; tam je slovenski knez od kmečkega parlamenta sprejel oblast.

Moja Koroška: živahna pesem Drave in Zilje, tihi šepet jezer, šumenje žitnih polj, zdravje alpskih gora! Zibelka si mojega ljudstva: v tebi se je prvič oglasila slovenska beseda. Vem, da ne bo več na tej zemlji umolknila. Vem, da bo ljubosumno čuval Korošec vsako ped tega sveta. Podajam Ti roko, brat moj! Moja Koroška, verujem v tvojo slovensko bodočnost in v tvojo zvestobo slovenstvu.

P. M., Trst.

Naše prireditve

VABILO

Kat. prosv. društvu „Danica“ v št. Vidu v Podjuni priredi v nedeljo, dne 26. maja ob 3. uri popoldne pri Rutarju v Zitari vesi dramo:

„KRIVOPRISEŽNIK“.

Vse od blizu in daleč prav iskreno vabijo igralci in društveni odbor

ŠMIEL VAS VABI

KAT. PROSVETNO DRUŠTVO V ŠMIELU PRI PLIBERKU vas vabi v nedeljo, dne 26. maja ob pol 3. uri popoldne v prosvetno dvorano pri Šer-cerju na igro v 6 dejanjih s petjem

„ČRNA ŽENA“

Igra nam prikazuje zakonsko zvestobo moža, ki je dvakrat navidezno pravilno poročen, drži pa svoji prvi ženi — Črni ženi — zvestobo. Špikov duh, ki straši na Brdih, je črna žena. Igra se godi v času turških bojev in ko so se naši kmetje — predniki borili še proti mogočnim grajščakom.

VSİ FARANI STE ISKRENO VABLJENI!

PETRON IZ GRAPE

Tam nekje, kjer je konec sveta in skoraj ni ne sonca ne zvezd, je Grapa. Grapa — to je vas, ki ima tri hiše in sedem ljudi, v prvi so trije, v drugi trije v tretji en sam — Petron iz Grape. Mati mu je umrla, oče se je ubil in bajta je prazna. Grapa je vas, kakor bi šel skozi njo v pekel. Skale se dvigajo na vseh straneh, kamenita pot se vije med njimi. Veliki pa so Graparji. Od kruha najbrž ne, tistega sirkovega, kar ga stolčajo skupaj za praznike, je premalo. Od mleka tudi ne, kozjega imajo, pa delajo sir iz njega.

Pa je bil tak še Petron: dolg kot žrd, suh kot smrt. Ko se je najokal za materjo in očetom, so se zbrali može ter mu svetovali:

„Doma ne boš,“ so rekli, „saj bi ne mogel živeti. Najbolje bo še, če greš kam za pastirja. Pri nas vse tri hiše ne dajo toliko pridelka kot drugod ena zemlja.“

Petron se je pa uprl. Zakričal je, da bo ostal doma, čeprav ga ne marajo. V dolino pa ne gre, prav zares ne.

„Kdor zelo zinc, malo ugrizne!“ so se razjezili ljudje. „Ti cepetnik, ti! še ukazoval nam boš, kako naj gospodarimo. Le čakaj!“

Šel je človek iz Grape čez hrib v dolino in poiskal je takega kmeta, ki mu je bilo treba pastirja. Potem se je vrnil po Petrona in ga odvedel v dolino.

„Tu boš ostal,“ mu je rekel, „dobro ti bo. Le priden bodi in Boga se boj in gospodarja slušaj!“

Petron je prikimal, da bo tak, in je ostal. Od jutra do večera se je preganjal po bregovih za ovčami in kozami, delal in pehal se je za gospodarja, rastle je kot drevo v gozdu in zmeraj je bil zadovoljen. Počasi se mu je pa začelo dozdevati, da ni vse tako, kakor ga uči gospodar, povedal je nekoč, kaj misli, pa je gospodar vzel pipo iz ust in mu namignil, naj gre, kamor hoče, čeprav naravnost domov v Grapo. Petron si ni dal dvakrat reči, pograbil je culo in palico in se napotil po svetu. Hodil je dolgo, kakor je pač navada pri mladih popotnikih, potem je našel službo pri drugem gospodarju. Pretrpel je dosti, naučil se je tudi precej. Ko se je že preobjedel trpljenja in je videl, da se od njega ne da živeti, je zapustil trdega gospo-

darja in se odpravil drugam. Tako je preživel precej let, malo s smehom, malo z jokom, največ s stisnjenimi zobmi in zavihanimi rokavi. Precej je znal in ljudje so pravili, da je pripraven; kar pri-me, vse mu gre izpod rok.

Hodil je po svetu, veliko dežel je videl, nazadnje je prišel v gosposko deželo. To je taka dežela, kjer ljudje sedijo pred hišami in se pogovarjajo in kadijo tobak, zemlja naj pa rodi sama od sebe. Petro-nu ni šlo v glavo, da bi bilo to mogoče. No, saj res ni bilo mogoče, zato je na primer prav tisto leto bilo pridelka po deželi za tri senene koše in nič več. Če bi ljudje znali delati, bi bilo drugače, a so potožili Petronu, da jih ni nihče učil, a še tisto malo, kar so mimogrede ujeli, so pozabili.

„Hencajte, to je pač lahka stvar!“ je rekel Petron in pljunil v roke ter začel delati.

„Kaj takega še nismo videli!“ so odkimali napo-sled.

„To zna pri nas vsak otrok,“ je rekel Petron.

Hoteli so mu pomagati, a kar so prijeli, so vse zlomili. S težavo jih je naučil, kako se držijo grablje in vile. Ko so se vsega navadili, so mu bili hudo hvaležni, nasuli so mu v vse žepe denarja, čeprav se je na moč branil, češ, kam bi z denarjem, danes je tak, jutri drugačen. Ko pa le niso odnehali, se je vdal, lepo se je zahvalil in odšel.

Hodil je že dolgo in prišel je v deželo cmerikavcev. Tam so prav tako kot v gosposki deželi sedeli ljudje pred hišami, nikamor se niso upali, bili so počasni kakor hudo leto, vsega so se bali in če je kje kaj zaropotalo, so se brž stisnili drug k drugemu. Vse noči so imeli luči, da bi jih ne bilo strah. Kadar so šli zvečer skozi vas, so se držali za roke in kričali na ves glas, da bi prepočili strahove.

„To ste smešni!“ se je čudil Petron. Prijel je z vsako roko po enega za uhelj, tema dvema za roke so se prijeli drugi, bilo jih je dolga vrsta in vlekli jih je s seboj čez hribe in doline. „Vidite strahove? Vidite!“ je kričal med potjo. Cmerikavci so zijali, strahov ni bilo nikjer. Vodil jih je za seboj čez drn in strn, vsa grmovja so obredli. Ko so pa prišli spet do doma, so hvaležno vzdihnil: „Hvala Bogu, zdaj smo zdravi!“ Ponudili so mu veliko denarja, a je vzel samo pet zlatnikov in šel po svoji poti.

Še tisti dan proti večeru je prišel v deželo, kjer so hodili ljudje tihi po cestah in se niso upali niti glasno govoriti.

„Strah božji, kaj pa vam je?“ je bil radoveden Petron.

„Tako,“ so povedali ljudje ponižno, „gospod grof so nam umrli, vsaj pravijo tako, toda nič ne verjamemo, bojimo se, da bi ga ne zbudili, joj, kako bi se razjezil na nas!“

Petron je zmajal z glavo, stopil je v grad in videl je, da je prazen, grof leži mrtev v veliki sobani, služabnikov ni nikjer. Vzel je lopato, pokopal grofa, potem pa poklinal ljudi: „Vidite, da je grof mrtev in da ga ne bo več nazaj.“

Razveselili so se in so hoteli, da bi jim bil od-slej Petron za grofa. „Ti bi nam bil dober gospodar...“ so rekli.

Petron se je razjezil.

„Komaj ste se rešili enega, že bi radi drugega!“ jim je povedal in kar zapustil deželo.

Prehodil je križem krašem še nekaj sveta, nato ga je obšlo domotožje in napotil se je v preljubo Grapo. Graparji so bili še zmeraj taki kot včasih, prepirali so se z Višavci, jedli sirkov kruh in pripravljali kozji sir. Sploh so mislili, da se svet ni še nič premaknil. Petron jim je pokazal denar, češ,

Mladina piše:

Prijateljska ljubezen

Na moji desni je v razredu že dolgo prazen prostor. Pogosto se nehote ozrem tja, potem se še le spomnim svoje bolne prijateljice. Ko sem jo obiskala v bolnici, je slo-nela na visokem vzglavju, vsa bleda in zamišljena. Dolgem sem ji morala praviti o šoli, o vseh veselih in žalostnih doživetjih v raz-redu.

Ko razmišljam, kako bi jo razveselila, se spomnim na prve pomladanske rože, ki jih ima Vera tako rada. Zadnjič mi je pravila, kako bova šli na planino in v hribe ter bo-va tam poiskali planinski cvet. Trdno ve-ruje, da bo kmalu ozdravela. In vendar je zdravnikov obraz vedno resen in zamišljen, ko ugotavlja njeno zdravstveno stanje.

Vera ima zelo rada pomlad. Prvi pomla-danski tedni so že zatonili in vendar se še večkrat pripodi ostra burja, da postane ne-koliko hladnejše. Vem, da je Vera spet zamišljena in žalostna, ker je več ne pozdrav-lja sonce v bolniško sobo. Tako je, kot bi ugasilno veliko upanje.

Komaj sem čakala prostega dneva, da bom šla in ji nabrala pomladanskega cvet-ja ter ga ji nesla v bolnico.

Trudno me pogleda Vera, ko se pribli-žam njeni postelji. Odvijem šopek in ga ji dam v roko. „Kako lepo! Saj sem vedela, da pride tudi zame pomlad. Skoraj sem že obupala, da bi jo dočakala. Zdaj sem jo. Pomladanske cvetlice mi bodo prinesle tudi zdravje...“

„Da, Vera, gotovo,“ sem ji odgovorila.

V Veri je zraslo novo upanje.

Kadarkoli grem na vrt ali pa se spreha-jam po pisanih poljanah in zagledam prve pomladanske rožice, mislim na Vero, ki je že davno mrtva. Od takrat pa tudi ne utr-gam nobene takšne cvetlice več, kakršne sem ji nesla v bolnico — to pa v spomin svoji prijateljici.

Majniški dnevi

Tam doli sredi vasi,
tam črešnja košata stoji,
vsa polna je cvetov medenih
in listov temnozelenih.

Tam v igred se s holma smeji
in zemlji darove deli.
Slavček vesel prepeva,
zeleni da dol že odmeva.

Vse zeleni in krasno dehti,
v vas pisani majnik hiti.
Marijo mladina slovenska slavi,
a ona ji milosti večne deli.

kupili bomo zemljo na Višavi, da ne bomo več v Grapi, Graparji so bili veseli, da jim hoče biti do-ber, iz Grape pa niso hoteli oditi.

„Ne gremo,“ so rekli, „zmeraj smo bili v Grapi, bomo še odslej lahko. Čemu bi kupovali zemljo. Višavci bi nas pregnali, komaj čakajo, kdaj planejo na nas.“

Petron ni rekel ne bev ne mev, kupil je zemljo na Višavi, postal je gospodar, delal je od jutra do večera in bil je zadovoljen. Vabil je Graparje, naj pridejo k njemu, češ, tam doli sploh ne morete di-hati, vsa sapa vam poide, preden se pretolčete do vrha. Niso ga poslušali.

Tri hiše so še sedaj skrite v Grapi in tretja je prazna. Ljudje molčijo in trpijo od jutra do več-er. Petron na Višavi pa čaka in čaka, večno ne mo-re biti tako, tudi gospodje in cmerikavci so se spa-metovali, čemu bi se Graparji ne?

GLOBASNICA

Kat. prosvetno društvo v Globasnici priredi v nedeljo, dne 26. maja 1957 ob pol 3. uri popoldne v prosvetni dvorani pri Šoštarju

KULTURNO PRIREDITEV, ki je namenjena V POČASTITEV NAŠIH MATER.

Spored: 1. Nastop mešanega pevskega zbora.

2. Naši malčki zaigrajo prizor „Mamici cvetja“.

3. Igra „Poplačana ljubezen“.

Z veseljem vas pričakujemo, drage matere in tudi vse druge. Zavest, koliko nam pomeni naša kulturno-prosvetna organizacija in naša priljubljena prosvetna dvorana pri šoštarju, ki ima za seboj že dolgo kulturno in narodno zgodovino, vas bo gotovo privabila v lepem številu. Skup-no hočemo počastiti naše matere in se ob naših kulturnih lepotah navdušiti za vse lepo in dobro ter si nabrati novih moči za delo, ki bo prineslo lepšo bodočnost našim družinam in far-nemu občestvu.

Društveni odbor

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Olaf Bouterweck:

Mož iz SING-SINGA

Prizorišče te resnične zgodbe: New York. Inspektor Beaufort je odložil telefonsko slušalko in stopil k vratom, kajti zabrnul je bil zvonec. Njegove misli so še vedno bile pri nežnih besedah, ki mu jih je bila po telefonu šepetala Peggy; zato je pozabil na sicer običajno previdnost.

Komaj je odprl duri, je začutil trdi pritisk ustja revolverse cevi na svojih prsih. Velik, neobrit korenjak je porinil presenečenega inšpektorja nazaj. „Niti glasu – sicer bo počilo!“ je zagrozil mož s surovim, hripavim glasom.

V delovni sobi se je inšpektor zvalil na stol pri kadilni mizici. „Glej, glej,“ je dejal ravnodušno, „Mike Shetwall! In jaz sem bil prepričan, da mirno preživljam svoje dni pod dobrim varstvom v Sing-Singu.“

„Dvigni kvišku tace, Beaufort!“ je zarenčal možak jezno in v njegovih očeh se je pojavil hladni, nevaren blesk. „Pomislil, da utegne najmanjši gib biti zelo nevaren za tvoje zdravje!“ S hitrimi prijemi je pretipal Beaufortove žepa, nato pa se vsedel na stol nasproti njemu.

„Lepo, da je tvoja prva pot iz Sing-Singa k meni,“ se je norčeval inšpektor. „Čutim se zelo počaščenega, Mike, toda... ali morda ne bi bilo boljše, ako bi del tisto strelno železo iz rok? – veš tako se prijetneje kramlja...“

„Domnevam, da veš, čemu sem tukaj!“ je dejal Shetwall hladno. „Si lahko misliš, da me v Sing-Singu niso iz dobre volje pustili na pot... Kot šakala so me podili... Toda niso me ujeli in me tudi ne bodo več! V Združenih državah je samo en mož, ki bi me mogel spraviti nazaj v Sing-Sing. Ta mož si ti, Beaufort. Ti si me že enkrat spravil noter. V drugo se ti ne bo več posrečilo, kajti ko bom jaz zapustil to sobo, boš ti mrtev človek!“

Inšpektor je poskušal svoj rastoči nemir prikriti z glasnim smehom. „Ne verjamem, Mike, da bi ti mogel hladnokrvno streljati na človeka, ki se ne more braniti... Vsaj prej to ni bila tvoja navada. Sicer bi pa to bil naklepni umor, in ti vendar veš, da...“

„Dovolj tega čvekanja!“ ga je prekinil Shetwall z mrko odločnostjo. Ako hočeš izmoliti kako molitvico ali kaj podobnega, stori to brž, Beaufort. Čez eno minuto bo že prepoznal.“

„Trebja je, da pridobim na času?“ je mrzlično mislil inšpektor. „Še štiri minute, ali še vsaj tri...“ „Torej dobro,“ je dejal kolikor je pač mogel mirno, „življenje je kot pokerska igra, topot si pač ti imel boljše karte, Mike... Sicer pa, enkrat moramo itak vsi umreti... Toda, ako dovoliš, rad bi prej še pokadil cigareto.“

Shetwall je molče segel po cigaretni dozi, prižgal cigareto in jo vrgel na kadilno mi-

zico. Beaufort, ki je gibe svojega nasprotnika ostro opazoval, je tehtal možnosti nenadnega napada; toda ustje revolverse cevi je bilo slejkoprej naperjeno naravnost na njegovo srce in Mikejeva roka ni niti malo trepetala...

Neskončno počasi so tekle sekunde... Še dve minuti... še ena... Sedaj so minute že minile, pa še vedno ničesar! Beaufort je držal v roki le še boren konček cigarete in Shetwall – ki je svojo žrtev ves čas neizprosno opazoval – je zahrkal in začel nepotrpežljivo pregibati noge.

Inšpektor je čutil, kako mu mrzel pot obliva čelo. Toda ni bil ne strahopetec in tudi ne pri volji, da umre brez boja. Čeprav so bile njegove šanse enake ničli, je napel svoje mišice za bliskovit napad – tedaj pa je zaslišal rahel šum, na katerega je že vso večnost čakal!

„Mike,“ je dejal glasno in skoraj veselo, „še poslednjo željo mi pa vendarle lahko izpolniš. Za slovo bi rad še enkrat slišal tvojo najljubšo pesem „It's a long way to Tipperary“. Plošča je že pripravljena, treba je samo vključiti gramofon.“

Shetwall je siknil skozi zobe pridrušeno kletvico. Zrl je svojega nasprotnika z drobnimi očmi: „Zdi se mi, da moram vendar enkrat napraviti konec s teboj...“ Nevoljno se je dvignil, stopal korak za korakom nazaj, vključil gramofon. „Vrag te vzemi, človeku, ki mu je namenjena smrt, vendar ne moreš odreči zadnje želje.“ Pri tem pa je bila pištola ves čas nepremično namerjena proti cilju in se ni premaknila niti za en sam milimeter.

Peter Aumüller:

Pevec in pes

V času, ko je Carusova (slavni italijanski tenorist, op. prev.) zvezda začela bleščati, toda pevec še ni bil rešen denarnih skrbi, je dobil od nekega znanega milijonarja vabilo, da mu zapoje nekaj pesmi. Milijonar mu je zato ponudil plačilo, ki je bilo neverjetno visoko. Po kratkem premisleku je pevec ponudbo sprejel.

„Da ne boste presenečeni,“ mu je dejal milijonarjev tajnik, „imeli boste samo dva poslušalca: gospoda B. in njegovega – psa.“

Caruso si je mislil, da je spričo visokega plačila pač vseeno, kdo ga posluša. Zapel bo dve pesmi in zadeva bo s tem končana.

Ob dogovorjenem času je pozvonil pri vhodu vile ob morju. S seboj je imel tudi pianista, ki ga bo pri petju spremljal na klavirju.

Služabnik ju je takoj odvedel v sobo za glasbo, kjer je ob oknu bahato stal slonokoščeno bel klavir. Pianist se je vsedel na svoje mesto ob dragocenem glasbilu, zdrsel s prsti preko tipk ter pomenljivo pokimal Carusu. Klavir je bil izvrsten in tudi dobro vigran, torej se ne more nič zgoditi.

Tedaj so se odprla vrata in bogati Anglež je vstopil. Poleg njega je šel velik pes. Brez

kom nazaj, vključil gramofon. „Vrag te vzemi, človeku, ki mu je namenjena smrt, vendar ne moreš odreči zadnje želje.“ Pri tem pa je bila pištola ves čas nepremično namerjena proti cilju in se ni premaknila niti za en sam milimeter.

Med tem ko se je začela plošča na gramofonu vrteti, se je za Shetwallovim hrbtom počasi obrnila kljuka v vratih. Nato so se vrata sunkoma odprla na stečaj in dva, trije policijski uradniki so planili v sobo. Shetwall je streljal, toda hipec prej se je Beaufort bliskovito vrgel na tla.

Nekaj sekund pozneje so divjega Shetwalla obvladali in mu nadeli železne zapestnice. Beaufort si je otrl pot s čela: „Hvala vam, fantje, ampak malo pozneje pa res ne bi smeli priti!“

Ko so pravkar zlikovca odpeljali, je Peggy brez sape planila v sobo. Smeje in jokaje obenem je planila Beaufortu v naročje: „Oh, Tom! Bila sem tako v strahu zate, ko sem po telefonu poslušala, kaj se je tukaj odigravalo...“

Beaufort jo je še trdneje pritisnil k sebi in jo pobožal po laseh: „Vedel sem, Peggy, da se lahko zanesem nate... Bila je morda usoda, morda slučaj, da sem te bil prav v tistem času poklical po telefonu in da sem potem moral v pravem trenutku prekiniti razgovor.“

„Zaljubljeni imajo svojega posebnega angela varuha!“ je šepnila Peggy.

„Morda...“, je dejal Beaufort zamišljeno in z rahlo, skoraj nežno kretnjo je prijel telefonsko slušalko, ležečo na mizi in jo položil na vilice aparata.

Meditacija o rasti

Vsaka rast se dogaja v bolečini, venomer kot slast se poraja v duše sredini. Spomladi v molčecem klitju je toliko vzdihov kot v sobah, kjer noseče leže na porodu. Tega ne sliši, ne čuti, kdor v sanjarijah zgoreva kot plamen v živem opoldne, brezplodno, brezsmiselno! Rast in slast sta si v zvezi kot je odnos med glasbo in posluhom... Posluš sam že usposobi človeka za umetniško udejstvovanje v petju – glasba pa sama po sebi nič ne pomeni, ako ni njen slušatelj posluh! Tako je z rastjo: ona sama po sebi ničesar ne pomeni, je nič! Slast šele usposobi rast, da je sama po sebi – v zvezi s slastjo – dejstvo! spočetje, razkroj, rodnja, trohnenje, vse se godi kot neuteljliva slast, kot neskončna, vse presnavljalna rast. Kakšna naslada je navdajala Stvarnika, ko je v nasladi svoje naslade dahnil slast v prvo – večno – rast? –

Valentin Polanšek

vem mnenju spravil v nevarnost visoki honorar. Kljub temu, v tretje ne bo več zapel, je sklenil Caruso.

Tedaj pa se je dvignil Mister B. in smehljajoč dejal Carusu:

„Sem popolnoma zadovoljen, dragi gospod, in se vam lepo zahvaljujem. Poskus se je posrečil. Oprostite, da sem vam povzročil te neprijetnosti. Moj tajnik vam bo pri priči izplačal domenjani honorar.“

Po tem ko je izgovoril te besede, se je napotil proti izhodu.

„Toda... kako, prosim...?“ je spregovoril Caruso ves zbezan.

„Ah, da, se razume,“ je odvrnil milijonar, „moram vam zadevo nekoliko pojasniti. – Poglejte, stvar je sledeča: Moja žena tudi poje, na žalost. Toda kadar je ona začela gostoleti svoje arije, je moj pes začel vedno strahovito lajati in tuliti, da ga ni bilo mogoče prenašati. Zaradi tega sem se zares sporekel z ženo, kajti sumil sem, da moja žena tako slabo poje, da je celo moj pes ne more poslušati. Jaz sam sem namreč popolnoma brez posluha za glasbo. Moja žena je pa trdila, da je pes slabo vzgojen. Ona ga sploh ne more trpeti. Da ne bom komu delal krivice, sem sklenil izvesti ta poskus, ki pa ni izpadel v prid psu, ampak v prid moji ženi. Se razume, da je to tudi meni zelo prav in zato se vam tudi v imenu moje žene prav lepo zahvalim.“

PREPROGE – PRAUSE ▲ ZAVESE – PRAUSE ▲ PREPROGE – PRAUSE

F. GRIVSKI: 23

Ozniki POVEST

Vežna vrata so zaškripala. Samo lučka je svetila v sobi. Pod okno se je kakor v omedlevici privlekel Niko. Temna noč mu je razjasnila vse. Zaslišal je za seboj korake in se naglo obrnil. Petrov Janez je stal ob njem. Na ramo mu je položil roko in s prijateljskim glasom dejal: „Nič ne maraj, fant! Vrag jo je vzel meni in tebi. Sedaj nama preostane samo cesta!“

„Cesta? Ne, Janez, tudi to nam bo ugrabil satan!“

„Bomo videli! Kar skupaj ga bova našgala. Biči so pripravljene, Lahko noč!“ Podala sta si roke in odšla: Janez domov, Niko pa v hlev. Spal pa ni to noč nihče. Tilka je stokala, mati je jokala, Gregor klel, hlapec trpel, polir pa se je smejal in objemal Elzo:

„Pa svajih ugnala, te preklete furmanel!“ „Imenitno sva jih ugnala!“ je povzela Elza in se tesno oklenila polirja.

Mali Šmaren je poklical jesen. Začel je pršeti dež in zdelo se je, da se je vzbudila nova pomlad. Spet so kosci nabrusili kose in kosili otavo. Turščica je dozorevala, velike buče ob njivah so porumenele, grozdje

v plantah je zorelo in fige so se napele. Na drevju so visele rumene hruške od prvih drobnic do zadnjih ozimk, ki so jih medili doma. Vse je šlo po stalnem, določenem redu: najprej so spravili domov krompir, za njim so speljali otavo in koncem septembra so začeli močiti in nabijati razsušene sode, orne in ornice.

Mati Marička je bila zakopana v delo. Zelo se je poznalo pri hiši, da ni Tilke. Več tednov je ležala v bolnišnici. Vsi so jo obiskovali, največkrat gospod polir. Ni si upal v mesto Niko. Pobit in osramočen se je umikal ljudem. Samo z gospodinjo je govoril. Sekal ji je drva, donašal škafe, pomagal na polju in skušal nadomestiti odsotno Tilko. Do septembra je še vozil. Ko je pa Herman odpustil nad polovico delavcev, so morali ostati doma tudi vozniki. Vozil je samo Gregor, tako je odredil cestni nadzornik. Silil je v Gregorja, naj odslovi hlapca. Pa se je za Nikota potegnila mati, češ da je sedaj najbolj potreben in da ji odtehta za dve dekli. Gospodar je odločil, naj ostane pri hiši, dokler se ne vrne Tilka.

V nedeljo po svetem Mihaelu je gospod Herman z avtom pripeljal iz mesta dekleta. Med vožnjo ji je razkril dogodek v Ludvikovi kleti. Tilka je navidezno malomarno poslušala, ko ji je na dolgo in široko raz-

kladal, kako je zalotil hlapca z Elzo. Očetu ni povsem verjela. Sedaj pa se je vse podrlo v njeni duši. Zadnja vez z Nikotom se je pretrgala. Polir je znal zvezati pretrgano nit in jo speljati okrog svojega srca. Prevranjeno dekle se je hotelo maščevati za izgubljeno ljubezen, zato se je dobrikala polirju. Pripeljal jo je v vas. Z veseljem jo je sprejela mati in tudi Gregor ji je šel naproti do klanca. Bila je nekoliko bleda v obraz, toda živahna in zgovorna. Gospod Herman ji je kupil lepo obleko, da je bila mestna in gosposka. Prijel jo je pod pazduho in peljal po klanecu, da sta oče in mati na tistem občudovala njegovo dobroto. Pred hišo so srečali Nikota. Nihče ni odgovoril na njegov pozdrav; kakor da ga ni na svetu, so ga prezrli. Tilka se je naslanjala na polirja. Utrgala mu je v vrtu nagelj in mu zaupno dejala:

„Hvala ti za vse, kar si storil zame. Ti si se največ trudil za moje zdravje!“ Oče in mati sta se čudila tej zaupljivosti in nista se mogla dovolj zahvaliti za skrb in pogoste obiske. Zavili so v hišo. Mati je pogrnila mizo, prinesla vina in dišečo gnjat.

V hlevu pa je hlapec Niko spravljaval obleko v leseno skrinjo. Kos za kosom je polagal, samo srajco, ki mu jo je kupila Tilka, je obesil na žebelj. Bil mu je tesno pri sr-

cu. Zaprl je skrinjo, prekrizal roke in se zamislil. V očeh so se mu nabrale solze, ki so se svetile ob okajeni svetilki. Zdirjal je po dvorišču. Ob potoku se je ustavil. Lepa jesenska noč je svetila v živahne valčke, ki so se prerivali med kamnjem in hiteli navzdol. Z njimi je hitela njegova sreča, ovita v prelepe sanje, ki so se odbile v skalah. Za roko je že držal to jasno srečo, pa mu je ušla kakor megla. Tilke ni obsojal! V dno duše pa je mrzil onega, ki mu je zlobno ukradel najdražje na svetu. Stisnil je pesti in v srcu mu je vstala črna misel: „Ubijem ga!“ Ko je to misel izrekel, ga je preletel strah. Ptiči, ki so peli po grmovju, so preplašeno zafirfotali. Na koritu je Janez napajal živino. „Še k njemu grem!“ je sklenil.

„Z Bogom, Janez!“ je začel.

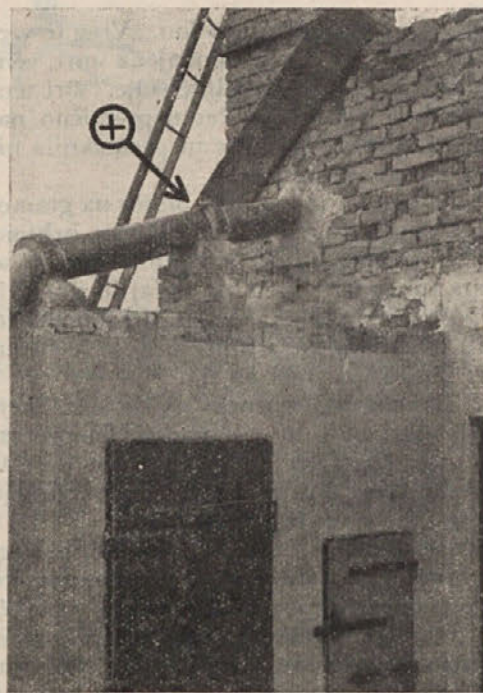
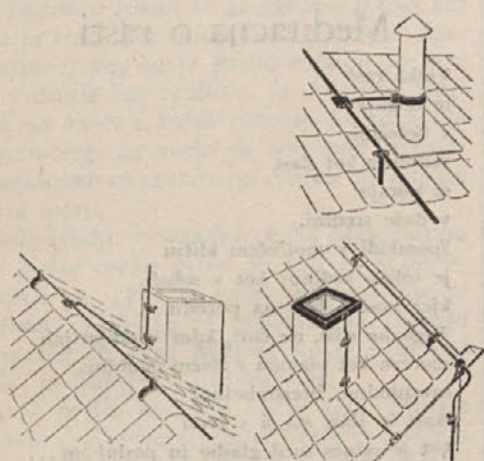
„Kam pa greš?“

„Proč!“ „Vsi bomo morali proč! Ta prekleti vrag nas bo zadavil. Ob vožnjo nas je pripravil, s ceste nas je pognal, da bi crkali ob zapuščenih njivah. Niko, imaš pogum? Enkrat udariva, pa bo maščevano vse zlo! Še nocoj, preden odideš!“

„Zame nima več pomena! Če hočeš, se lahko maščuješ ti. Nekaj mi še teži srce! (Dalje)

NA STREHI RADI PREZREMO POPRAVILA

V poletnem času so strelovodne naprave nujno potrebne

Poletje se bliža in s tem prihaja tudi nevarnost strele in pogostejših požarov. Zato vas hočemo ob tej priliki spomniti na napravo strelovodov na vaših strehah, ki so v vročih dneh nujno potrebni. Zvezno ministrstvo za trgovino je izdalo lansko leto »Leitsätze für die Errichtung und Überprüfung von Blitzschutzanlagen«, v katerih navaja ministrstvo posebno ugodnost za tiste, kateri imajo napeljane dobre strelovodne naprave, pri zavarovalnici proti požaru. Tozadevno

lahko dobite natančnejša pojasnila pri vsakem zavarovalnem zavodu in predvsem na »Landeskommission für Brandverhütung« v Celovcu. Kakor vam kaže

slika, je treba napraviti na streho dobre strelovodne naprave.

Obenem pa vam v sliki predstavimo še dva dimnika, ki sta nujno popravne potrebna. To pa ne samo zaradi nevarnosti požara, ampak tudi iz gospodarskega vidika glede kurjave. Popravimo torej pravočasno tudi to, kar je popravne potrebno na strehi!

APAČE

(Nadaljevanje s 4. strani)

nam odpelje našega gospoda nadučitelja. Iz cvetja smo šele posneli, da gre rajša verjetno proti Gospe Sveti po izvoljeno družico. Vse se je godilo tako tajinstveno, da smo zamudili odhod in niti „šrangali“ nismo, kar pa bi se res spodobilo, saj je naša fara postala zopet za celega ženina siromašnejša.

Šele po poroki smo zvedeli, da je nevesta iz tinjske fare in da so mil. g. prošt. Benetek v Gospe Sveti zvezali mladi zakonski par, kateremu prav iz srca želimo mnogo življenjske sreče. Veselimo pa se tudi mi Apačani, da ima naš šojmašter Vouk zalo družico in ženo Erno, roj. Kavčič.

RAKOLE PRI TINJAH

Pred tednom je umrla ga. Kulterer, pd. Purpelnica, ki je potrpežljivo prenašala dolgo in težko bolezen raka. V soboto, 18. maja, smo jo na tinjskem pokopališču ob številnem spremstvu položili k večnemu počitku. Naj ji bo domača zemlja lahka, sorodnikom pa naše sožalje.

Mladi gospodar, sin pokojne, se je pred dobrim letom poročil s škodnikovo Pavlo v Škocijanu. Da bi tudi mlada dva s tako skrbnostjo vodila gospodarstvo naprej, kakor je to skozi desetletja rajna mama opravljala in to kljub težki bolezni rajnega moža in svoji lastni!

Ameriški zakonci niso po našem evropskem okusu

Grški sofisti so učili, da je človek merilo vsega. Kdor pa danes pogleda v Severno Ameriko, dobi vtis, da je tam ženska merilo vsega. Ženski vpliv v javnosti, v družbenih odnosih, v modi in družinskem življenju se vedno bolj stopnjuje.

To ni nič čudnega, če pomislimo, da živi v Združenih državah več žensk kot moških in da je 20 milijonov žensk v javnih službah. Važna mesta v gospodarstvu in celo v politiki zavzema 25.000 žensk.

Izmed 900.000 učiteljev je 700.000 ženskih moči. Če te številke povedo, da je vpliv žensk na javno življenje v Ameriki neprimerno večji kot v Evropi. Zato velike razprodajalnice tudi izbirajo vse blago po ženskih okusih. Vodje reklamnih oddelkov trdijo, da je 80 odst. odjemalcev ženskega spola.

Možje prepuščajo ženskam, da one hodi na vse nakupe. One izberejo avtomobil, one določijo, kakšne obratnice naj nosijo moški. Možje se v vsem podvržejo okusu svojih boljših polovic. Ženski vpliv se uveljavlja tudi v časopisju in posebno v ilustriranem.

Nadvlada žensk, neke vrste psihološki matriarhat, se kaže tudi že v značaju Amerikancev. V zadnji vojni se je nam Evropejcem zdel marsikateri ameriški vojak kot

velik otrok ali baby, čeprav je bil od dobre hrane pravi hrust, ves zalit in tošččen.

Pretirana oblast žensk je ustvarila tudi podobo ameriškega zakonca, ki ni po našem evropskem okusu: doma mora pomivati posodo in porivati otroški voziček, medtem ko gospa soproga igra bridž v klubu.

ZA DOBRO VOLJO

Lahek dobiček

K nekemu bogatincu je prišel mlad fant s ponudbo, da mu hoče razodeti načrt, po katerem zamore 20.000 šilingov dobička narediti.

Bogatin povabi mladega gospoda na zajtrk in ga vpraša, v čem obstoji njegov načrt?

„To je čisto lahko — odgovori ta. Vi imate eno hčerko za oženiti, kateri mislite dati čez 40.000 šilingov dote.“

Bogatin: „Pa kaj hočete s tem?“

„Jaz jo vzamem rad za polovico. Torej si na ta način prav lahko pridobite 20.000 šilingov.“

Bogatin: „Hvala lepa za tak načrt!“

Pajčolane za poroko, prvo sv. obhajilo. - Vence in šopke pri

Elgetz, Raimethof
KLAGENFURT

Najlepši spomin na sv. obhajilo in birmo je slika iz fotografskega ateljeja

Tollinger

CELOVEC — KLAGENFURT

Alter Platz 31. Telefon 20-76
Na binokostne praznike oba dneva odprto.

Peči, štedilnike

KAKOR VSE KMETIJSKE POTREBŠČINE dobite najugodnejše pri

HANS WERNIG

Celovec, Paulitschgasse (Prosenhof)

PLIBERK

25. do 26. 5.: „Die lieben Verwandten“. (Vstop za mladino prepovedan).

29. do 30. 5.: „Das Bekenntnis der Ina Kahr“. (Vstop za mladino prepovedan).

Za pomlad kupite blago in perilo dobro in po nizki ceni pri **STOFFSCHWEMME**, Klagenfurt.

POROKA

Za vsako nevesto primerne okraske za glavo, novosti v nevestinih pajčolanah, mirte, za camarje, vse potrebno za birmo in prvo sv. obhajilo. Velika izbira v strokovni trgovini „**PRINZESS**“, Klagenfurt, Alter Platz 34.

Moške stajce za očetovski dan dobite pri

SPERDIN
KLAGENFURT

Oglašuj
v našem listu!

MALI OGLASI

VSAKA BESEDA STANE 1.10 S (IN 10% DAVKA)

Poudarjene besede in take z več kot 15 črkami stanejo 2.20 šil (in 10% davka). — Naročilo malih oglasov naslovite na upravo „Našega tednika“, kjer mora biti najkasneje do vsakega ponedeljka zvečer. Oglas morete naročiti tudi telefonsko (Celovec št. 43-58).

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
STADTTHEATER

24. do 27. 5. Paula Vesely — produkcija: „Liebe, die den Kopf verliert“. (Vstop za mladino prepovedan).

28. do 30. 5.: „Wie herrlich, eine Frau zu sein“. (Vstop za mladino prepovedan).

31. 5. do 3. 6. CinemaScope bravni film: „Die letzte Jagd“. (Vstop za mladino do 14. leta prepovedan).

PRECHTL

24. do 27. 5.: Barvni film iz plininskega sveta: „Dort oben, wo die Alpen glühn“.

28. do 30. 5.: „Der Rächer von Montana“

KAMMERLICHTSPIELE

„Ein Mädchen aus Flandern“. (Vstop za mladino prepovedan)

VOLKSKINO

23. in 24. 5.: „Strasse der Verdammten“. (Francoski zločinski film. — Za mladino vstop prepovedan).

25. do 27. 5.: CinemaScope barvni film: „Liebe, Brot und 1000 Küsse“ (Vstop za mladino do 14. leta prepovedan)

28. do 30. 5.: Lep film iz mornarskega življenja v tehnikolor in vstaviziji: „Klar Schiff zum Gefecht“ (Vstop za mladino do 14. leta prepovedan)

Od 31. naprej: „Liane, das Mädchen aus dem Urwald“.

WULFENIA

24. do 27. 5.: „Der Seefuchs“, (CinemaScope barvni-film).

28. do 30. 5.: „Vergiss, wenn du kannst“, žena med ljubeznijo in strastjo. (Vstop za mladino prepovedan).

Od 31. 5. naprej barvni film: „Königin Luise“. Ljubezni in trpljenje neke kraljice.

CELOVEC

Poroka

Preteklo nedeljo (19. maja) sta si obljubila večno zvestobo pred oltarjem pri Mariji na Otoku g. Franc Kimeswenger in gdč. Lidija Vrlinšek, oba doma iz Kamnika na Gorenjskem. Ženin je bil znan in priljubljen trgovec z železino v svojem domačem kraju do l. 1946, ko je „po višji sili“ moral vse zapustiti. Tu na Koroškem je dobil službo v veletrgovini z železino Filli & Co in si je v desetih letih z občudovanja vredno pridnostjo in vztrajnostjo tako rekoč z lastnimi rokami ustvaril nov dom v Pričicah pri Celovcu.

Poročne obrede je izvršil nevestin sorodnik preč. g. dr. Sabitzer, mestni župnik in dekan v Beljaku, ki je v spodbudnem nagovoru novoporočencema nakazal lepoto skupnega krščanskega zakonskega življenja, v katerem oba zakonca tudi križe in težave vdano prenašata. Poročno slavje je še oplešal domači župnik preč. g. Baier s primereno orgelsko medigro.

Novoporočencema iskreno čestitamo in jima na novi skupni življenjski poti želimo obilo sreče in božjega blagoslova.

Gradnja cest

Gradbeni oddelek mestne občine se bavi z načrti, katere ceste v Celovcu so nujno popravne potrebne. V prvi vrsti bo treba zgraditi v Ebentaler Siedlung nekaj cest v dolžini 1 km (7000 km površine).

Pischeldorferstrasse pa je med Pischeldorfer Ring in Marianengasse že popravljena. Meseca junija pride na vrsto južni de. Rizzistrasse. V jeseni imajo v načrtu gradnjo nove ceste, ki bo vezala Krefstrasse in Palmengasse v Oberhaidah. Gradbena dela ob jezeru in na Velikovški cesti hitro napredujejo in se bližajo že svojemu koncu.

Kar se tiče zveznega cestnega projekta, nameravajo že v kratkem pričeti zboljšanjem Ljubeljске zvezne ceste, v kolikor vodi skozi mesto.

Na Baumbachplatz-u pa bodo zgradili prostor za parkanje avtomobilov. Na tem prostoru bo istočasno lahko stalo 25 avtomobilov.

Matični urad v Celovcu

je meseca aprila zabeležil skupno 236 rojstev (17 rojstev več kot pa meseca marca). Od 236 rojstev jih je 82, ki imajo svoj sedež v Celovcu, 154 pa jih je izven Celovca. Zakonov se je sklenilo 57. Smrtnih slučajev pa je bilo točno 100. od teh 61 Celovčanov.

Seja občinskega sveta

V petek, dne 24. maja se bo ob 3. uri popoldne pričela v Celovcu - Rathaus, važna seja občinskega sveta, na kateri bodo obravnavali 42 točk, ki so za to sejo na dnevnem redu.

Med njimi je tudi ena najvažnejših točk prošnja škofijskega ordinariata za podiranje slovenske cerkve v Priesterhausgasse.

Gradbeno-pravni oddelek

magistrata je izdal meseca aprila 66 gradbenih dovoljenj. S tem je občina dovolila 17 novih zgradb in večje število raznih predelav, gradb garaž, kanalov in podobnih naprav.

Ravno tako je razvidno iz statistike obrtnega urada mestne občine, da je magistrat meseca aprila podelil 14 novih dovoljenj za izvajanje obrtnega gospodarstva. Nadalje je občina dovolila otvoritev treh podružnic.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 27. 5.: 14.00 Poročila. Pregled sporeda za tekoči teden. Zbori pojejo. 18.45 Za našo vas: Dvoje še nerešenih vprašanj. — TOREK, 28. 5.: 14.00 Poročila, objave. Zdravniški vedež: Klimatska zdravilišča. — SREDA, 29. 5.: 14.00 Poročila, objave. Slovenske umetne pesmi. 18.45 Za ženo in družino. — ČETRTEK, 30. 5.: 7.20 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — PETEK, 31. 5.: 14.00 Poročila, objave. Trdi orehi. 18.45 Kraljici majnika v slovo. Poje cerkveni zbor iz Šmihela pri Pliberku. — SOBOTA, 1. 6.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. (Voščila). — NEDELJA, 2. 6.: 7.20 Duhovni nagovor. 7.25 S pesmijo pozdravljamo in voščimo.